جەغەتووی فرمێسک

کەسێک بە شوێن رووباردا بڕوا، دوو جاران بە دەریا دەگات.

(پەندی سوێدی)

نادر نیروومەند

نیرومند، نادر، ۱۳٤٥ ـ

جەغەتووی فرمیسک/ نادر نیرومند ـ تهران: پژوهنده، ۱۳۷۸.

۸٤ص **ISBN:964-6302-84-x**

فهرست‌نویسی براساس فیپا عنوان دیگر: جغتوی اشک (مجموعهٔ شعر)

۱ـ شعر کردی ـ قرن ۱٤. الف عنوان. ۹ ج ۸٤۳ گ/ ۳۲٥٦ **PIR**

۲۱ / فا ۸

کتابخانه ملی ایران ۹۷۹۳ ـ ۷۸ م

ناسنامه

ناو: جەغەتووی فرمێسک

نووسەر: نادر نیروومەند «بۆران»

چاپی ۷۸

تیراژ: ۲۰۰۰

رووبەرگ: تابلۆی کاک ناسر فەیزوڵڵابەگی

پیتچن: شاسەنەم: ٦۲۲۱۳٤۰ جەوشەنی: ٦۲٤۲۹۲۱

مافی چاپ هی خاوەنەکەیەتی

ناشر: پژوهنده

لێکدانەوەی ڕووبەرگ: ڕەنگە گەڕانێک بێ بە شوێن هۆڤیەتی بزربووی مرۆڤا!!

نێوەرۆک

پێشەکی شاعیر ٥
پێشەکی مامۆستا ئاسۆ ٧
زێڕوەشان........ ١٠
لەو ساوە ١٢
کۆیلە ١٣
هێشتا ١٤
کۆچ ١٥
ئاوا ١٦
چەخماخە ١٧
ئاوڕ........ ١٨
هاواری فرمێسک! ١٩
پەژارە ٢٠
شاهید ٢١
خەزانی زەردە ٢٢
ئەفسانەی دڵ........ ٢٣
بەهانە ٢٤
پیاسە ٢٧
سەوزەڵێ ٢٨
بەرهەمی حەز........ ٣٠
خەون........ ٣١
سەفەری فرمێسک........ ٣٢
چەمەڕا ٣٤
ئاواتی محاڵ ٣٦
سامی سووتان ٣٨
خۆزگە........ ٤٠
بەڵگە........ ٤٢
سرتە ٤٤
موکوریانی........ ٤٥
ڕەخنە ٤٦
شەوێن........ ٤٧
عیشقێکی چیایی دەمرێ... .... ٤٨
نادرێ........ ٥٠

بەیان بەردان ٥١
برۆم ٥٢
دیمانە ٥٤
لێژ ٥٥
شەقڵ ٥٦
مونیرە ٥٧
یادی بەخێرا! ٥٨
کۆچی بێوادە ٥٩
پاییز ٦١
گریان ٦٤
بە رۆژ ٦٥
ئیتر هیچ ٦٥
بەڵگەیەک ٦٦
ئێش و نۆش ٦٧
کراس زەردێ ٦٨
خەمێک لە چوار وەرزدا ٦٩
بێگلەیی ٧٠
پەند ٧١
جەزبەی یادێک ٧٢
لەقاودان ٧٣
بوومێکی پایزی ٧٤
یاد ٧٥
سوێند ٧٦
ئیلهام ٧٧
هەڵەبجە لە دادگای موعجیزەدا ٧٨
ئاوڕ ٨١
گورگەشەوێ ٨٢
کەویار ٨٣
خنکان ٨٤

پێشەکی شاعیر

چـــــــەمی جەغـــــــەتوو بـــــــدا بـــــــوارم
دەچمـــــــەوە ئەویـــــــەر بـــــــۆ خزمـــــــەت یـــــــارم

خوا گیان بە ناوی تۆ

پێشکەش بە دایکم رابیعە ناهید

پیکاسۆ وتوویەتی من ماچێکی دایکم کردوومیە وێنەگەر. منیش باش لەبیرمە لە تەمەنی حەوت ساڵیدا کە پیاو! هێشتا کوڕی دایکیەتی! بە هۆی نەخۆشی بە فەلەجی منالان، مەجبوور مام حەو مانگ دوور لە دایکم لە لە نەخۆشخانەیەکی تەورێز بکەوم. خەمی نەدیتنی دایکم لە دڵما بووە گرێپووچکەیەک کە دەستی هیچ فرمێسکێ نەیکردووە، هەتا رۆژێک دایکم لە بەر پەنجێرەی ژووری نەخۆشخانە دیت؛ چون رۆژی چاوپێکەوتن (ملاقات) نەبوو نەیانهێشت بێتە ژوورێ و هەر لە بەر پەنجێرەی نزمی نەخۆشخانەکەوە لایەک روومەتی ماچ کردم. ئەو شەوە دڵم نەهات ئەو لا روومەتەم بنێمە سەر باڵنجەکە و بە سەریدا بخەوم. بۆ بەیانیش سەروچاوم

نەشۆرد. ئاخر لە باوەڕی منالّیما وامئـەزانی ماچەکـەی دایکـم لـە رووومـەتم ئەبێتەوە! دوایی بۆم دەرکەوت جەغەتووی فرمێسکیش لی نەکردۆتەوە!

پێـشکەش بـە بـاوکم - ئـەورەحمانی نیرووومەنـد - مامۆسـتای بەروپـشت ئەتڵەسی خۆشەویستیم کە کۆرپەی شـێعرم پـارووی خۆشەویـستی گـەل و عیشقی نیشتمانی لە دەس رفاند و زمانی گرت!

پێشکەش بە هەموو ئەوانەی:

- وا خۆشم دەوێن و نازانن

- خۆشیان دەوێم و نازانم

- لەگەڵ ئەوانەی وا یەکترمان - خۆش دەوێ و دەشزانین.

تۆزی ڕێبازی خوێنەری کورد: بۆران

پێشەکی مامۆستا ئاسۆ

بە ناوی خودا

رەنگــە کــەس بــە قــەت مــن لــە شــێعری «نــادر» نــەگا و هێندەشــی لــەزەت لێوەرنەگرێ. ئەم قسە نە بە مانای خۆهەڵکێشان و خوانەخواسە تاریف یا زەمە. هی ئەوەیە من و نادر لە ئاوی سەرچاوەیەک دەسنوێژی شێعرمان هەڵگرتووە و بەرەو یەک قیبلە نوێژی شێعریمان هەڵگرتووە و بەرەو یەک قیبلە نوێژی شێعریمان دابەستووە. جەغەتوو، ساروقامیش، پلەو بەردە، هاوینەڕێ، شای مەردان، چنارستان، کێو پشت باغ، برووسکە، شەتاو و... هەموو ئەو شوێنانە بوونە برووسکە و چەخماخەی هەست و ئەوینی ئێمە و بارانی فرمێسکی خەیاڵمانی لە عاسمانێکی بێئەستێرە و لە عەینی حاڵدا پڕئەستێرە هێنایە خوار. جا سەیر نییە لە هەموو کەس زۆرتر کوڵی دەروونی منی پێهەڵقرچێ. من زۆر جار لە نووسین و قسەکانما بەرانبەر بە کۆمەڵ و پرسیارگەرەکانم ئەوەم کوتووە و دیسانیش دووپاتەی دەکەمەوە. من بڕوام لە سەر شیعر وەک ئەو کەسانەیە پێیان وایە شێعری نوێ دەبێ بە فۆرمی نوێش بنووسرێ، هەرچەن دژایەتیم لەگەڵ قاڵبی تازە داهاتوو و نوێ نییە و زۆریشی لایەنگرم. پێشم وایە هەر کەس داهێنان و تازەگەری نەبێ شاعیر نییە، بەڵام بڕوام وایە هەر شاعیرێ نەتوانێ هەستی دەروونی لەگەڵ قاڵب و کێش و ئارایشتە ئەدەبییەکان تێکەڵ کا و دەریبڕێ، پێم شاعیرێکی بەدەسەڵات نییە. وەک ئەوە وایە کابرایەک بڵێ من خەیاتم بەڵام کراس نازانم بدوورم، یا نەشڵێ نازانم؛ بڵێ کراس دوورین باوی نەماوە، من هەر کۆت و شەڵوار دەزانم؛ بڕواتان بێ کۆت و شەڵوارەکەش خەسار دەکا.

کێ هەیە بڵێ من نازانم گۆرانی بڵێم؟ هەموو کەس لە دەنگخۆش و ناخۆش کاتێ ویرەویرەکانی دەروونی زۆری بۆ بێنێ، یەک بە خۆی لە چۆڵییەکدا دەچریکێنێ و خۆشی پێی ناخۆش نییە و رەنگە ناخۆشیش نەبێ. بەڵام ئیدی ناتوانێ بڵێ من دەبمە حەسەن زیرەک، یان سەید عەلی ئەسغەر. شێعریش هەر وایە. خۆ هەموو کەس دەتوانێ شێعر بڵێ، بە تایبەت شێعری بێوەزن و قافیە. بەڵام بۆ هەموو کەس نابێتە نالی و مەولەوی؟ فەرقەکە ئا لێرەدایە. من پێم وایە هەستی دەروون کەسبی نییە، بە سەوادداری نییە، بە رەگەز و ریشە نییە، تواناییەکی دەرونییە لە بەعزە کەسێکدا سەر هەڵدەدا و لە بەعزێکدا نییە. دیارە هەر کەس ئەو هەستەی هەبێ ئەگەر لە گەڵیشی دەرس بخوێنێ و موتالا بکا زەریای بیرو ئەندێشەکەی قووڵتر دەبێ و کانیاوی شێعری قەت وشک ناکا و رۆژ لەگەڵ رۆژ لە زیادییە. جا بێتەعاروف من نادرم پێ لەو شاعیرە بەتوانایانەی کوردە کە دەتوانێ لە دەریای هەموو قاڵبێ بدا و... لە بواری تازەگەری شێعردا هەڵکشاوە. قەڵەمی نادر ئەگەر باسی مەسەلەیکی کلاسیکیش دەکا تارای بیرێکی تازەی بەسەردا دەدا. بڕواننە ئەم بەیتە:

هەست بە سەربەستی نەکەی؛ هەر دەس بەسەربوونە بەهەشت
باوە ئادەم سەردەمێک ئەی تووشی وەیلانی نەبوو؟

ئەم بیرە فەلسەفییە تازەیە، شێعر تازە دەکاتەوە. ئەو بۆچوونە تازانەیە دەبنە شێعری زەمان. چاو کەن خاڵ و زوڵف کە مەبەستی ساڵەهای شاعیرانە، کێ وەکوو نادری درکاندووە:

رازی دیلــی خــاڵ بــە تــای ئەگریجــە بــۆ کــەس هەڵــنەهات
قــاتی زانایێکــە بــۆران ئــەو گــرێپووچکــەم هەیــە

وەنەبێ نادر هەر لە قاڵبدا شتی تازەی هەبێ، لە بواری شێعری تازەش‌دا هەر بە دەسەڵاتە. چاو کەن لەم قسە تازە بەم وشە کلاسیکانە:

سوێندم پێ مەخۆ فریشتە
خەرمان کەزیە زێڕینەکەت
دەستە خوشکی «ئاورکەدەکەی» زەڕدەشتە
نە شەجەرنامەم لایە و
نە لە مێژووشم بیستووە؛
ئەی نەتدیوە
چۆن لە سایەی بڵێسەی نەورۆزانە پێت‌بەخشیوە
مۆغ‌ئاسایی رۆحی شێعرم کۆیلەی گڕە و
هەستم بە ئاگر نەخشیوە

هیوادارم شێعرەکانی دەورانی کاملی نادر کە قەتعەن کامڵتر دەبن، زۆرتر بگاتە بەر چاوی خوێنەران و چاومان وەک بەمان روون بوەوە بەوانیش روون بێتــەوە و قسەکەی منیش بسەلمێ کە نادر شاعیری زەمانی خۆیەتی.

بۆکان - ١٣٧٧/٨/٥

محەمەد سەعید نەجاڕی (ئاسۆ)

زێڕووەشان

خـــەم بـــە تێبـــینی ئـــەوینت بـــۆ دڵـــم دەرمانـــە دێ
تـــا چپـــەی هەســـتی بەهەشـــتت ســـاقی لـــەو لێوانـــە دێ

رازی جوانی تۆی لە سەر لێـوە پـەرەنگی گـوێی فەلـەک
دووڵـــی درکانـــدنی بـــێ‌ئـــۆقرە ســـەرگەردانە دێ

مانگی چاردەی رووت شەوێ گەر دێتە سەرئاسۆی خـەیاڵ
تـا بـەیان شـێعرم بـە دەوری‌دا وەکـوو خەرمانـە دێ

نـوێ بـەهاری مەیلەکـەت مـزگێنی چـی داوە بـە دڵ
هـەوری یـادت هـەر بـە سـەردا دێ هـەوای بارانـە دێ

چاوی هەستم جیلوەکەی جوانیـت کـە سەرمەسـتی دەکـا
وەک شەفەق خوێنی لە جەرگ ئەتکێ، کەچی شـادانە دێ

قـژ لـە سـەر هەنیـەت پەرێـشانی شەماڵـە، یـا گوڵـم
فیلمـی رۆژانـەی ژیـانی مـن لـە کوردسـتانە دێ؟

خاڵەکەی بـەر مـل دەگـەڵ قاقـا بـوو هـاودەنگی دەکـرد
وامئـەزانی قاسپەقاسـپی کـەو لـە کـەژ، مەسـتانە دێ

پـیری مەیخانـەی ئـەوین دەیگـوت دڵـی جـام راگـرن
خوڵکی دەستی کـەکرە بـێ چـارەی خـەمی ئینـسانە دێ

بیر و هۆش دەستەنگە خۆ بۆ زێڕوەشانی بەژنەکەت
گیان چ نرخێکی نەبوو هەرچیم هەبوو هەرزانە دێ

شۆقی یادی شێخی دونیا و دین گەیشتە تەشقی دڵ
خۆر بە ترپەی پێیەوە شانازی بەو هەستانە دێ

نەقشبەندی ژینی شەمزینانی عەشقە شێوەکەت
بەینی ئەم دوو چۆمی خوێنە شۆڕشی جانانە دێ

شەو بە تیشکی روومەتت رازاوە کۆڕی پەڕپەڕۆک
کازیوەی ئازەڵ هەتا شێوی ئەبەد ئەفسانە دێ

خۆزگە دەمزانی کە شێعری ئاوڕت چی گوت بە کەژ
تۆزی گڕ هێشتا لە کفنی ئەم کل و کلدانە دێ

فاڵە شێعری ئەم شەوەی بۆرانە فرمێسکی غەزەل
زوڵمەتی کەزیەت لە سەر لاجانگ بەیانبەردانە دێ

١٣٧/٢/١٥

لەو ساوە

خۆرەتـــاو دەرکـــەیی لـــێ پێـــوەوە داوم بـــە غـــەوس
گوڵـــە لـــەو ســـاوە لەگـــەڵ ئێـــوە نـــەماوم بـــە غـــەوس

چاوەکەم رێشکەو پێشکەی بـوو لـــە دەوروبـــەری خـــاڵ
ئەڵـــقەی ئەگریجەکـــەتم دی حەپەســـاوم بـــە غـــەوس

گەر لە خاڵی سەری کولّم و رەشـیی مـووت وردەوە بی
تێدەگەی چۆنە لە سۆت جەرگ و هـەناوم بـە غـەوس

لام نـــەبی رۆژەڕەشـــم، دڵ بەخەشـــم، شـــینە بەشـــم
کاتـــێ لامـــی گەشـــم و دێتـــە دی کـــاوم بـــە غـــەوس

نـــاوی تـــۆ خۆشـــترین هەڵبەســـتی ســـەری لێوەکەمـــە
چاوەکـــەت چاوگـــەیی بـــێوێنـــەیی چـــاوم بـــە غـــەوس

هەرچییـــەک چـــاو لـــێدەکـــەم وێنـــەیی تـــۆی تێدایـــە
بۆیـــە ئێـــستاکە جیهـــان بۆتـــە گـــراوم بـــە غـــەوس

هـــەر دڵ و دیـــدەیی بۆرانـــە نەشـــەمزین بـــە ئـــەوین
ئاســـۆ خـــوێن گـــرتی لـــە ئەســـرینی رژاوم بـــە غـــەوس

رەزبەری ١٣٦٥

کۆیلە

کۆیلە بووم کۆیلـــەی هەمیـــشەی هێنــدە راڕایـــی نـــەبا
هـــەر زوێــنی[١] داوی عیـــشقی بـــووم لـــە خۆبـــایی نـــەبا

تاقـــە پەروانـــەی پـــەڕوباڵ هەڵـــوەریوی دەوری رووی
دڵ دەبوو گەر ئـــەو شـــەمی هـــەر کـــۆڕێ ئاســـایی نـــەبا

ئاوێنەی ژینم گەلێ رووخـــۆش ئـــەبوو و شـــادی‌نـــوێن
گـــەر بـــە غـــەوری بـــێوەفـــایی ژەنگـــی بینـــایی نـــەبا

خۆری هیـــوای رۆژی وەســـڵی کـــوا لـــە دڵ ئـــاوا دەبـــوو
دا جـــودایی بـــۆ ژیـــان شـــەوگاری تـــەنیایی نـــەبا

پاشی خـــۆی ئێـــستا خـــەمی شـــیاوی هەڤاڵـــی دیتـــووم
چۆن شیاوی ئەو خەمەی بام و بـــە خـــۆم شـــایی نـــەبا

دەوڵەمەندی گـــەنجی عیـــشق بـــووم و ســـامانم هـــەبوو
رەنجـــی دڵ پـــاکی ئەگـــەر بـــێســـوود و خـــۆڕایی نـــەبا

خـــۆ دەزانم قـــەت بـــەهاری بـــێخـــەزان نـــەبووە بـــەڵام
چی بوو بۆران ئـــەو بـــەهاری عیـــشقە کۆتـــایی نـــەبا؟!

١٣٦٨/١٠/١٤

---

[١] ـ زەبوون، نزار، بێدەسەڵات.

هێشتا

رۆیـــی نـــا، یـــادی نـــەرۆییوە لـــە دڵ هێـــشتاکە
ئـــەوکمی گرتـــووە گریانـــیێ بـــە کـــوڵ هێـــشتاکە

ئـــەز ســـیامەندم و ئـــازاری خـــەمت دارەبەنـــە
ســـینگی شـــەق کـــردم و گرتوومیـــە چـــڵ هێـــشتاکە

دەستی جەرگم هەموو هـەر خوێنـە بـە کێـی بنـوێنم؟
بـــێدڕک نـــەبوو هـــەتاکوو بـــووە گـــوڵ هێـــشتاکە

باڵی بـە برینـە لـە بـەر بـەردی جـەفات کـۆتری دڵ
چییـە ئـەم جـادووە وا لێـت نییـە سـل هێـشتاکە

هێند ئـەوین داخـی بـە نـاو دڵـمەوە نـا تـا پەسـڵان
پۆلـە خاشخاشـەیە کـڵپەی دێ لـە گـڵ هێـشتاکە

وەک خـەلیل تـاوێ شەماڵـی بەزەکـەت لـێم هەڵـکا
گەشـتی گوڵـجارە بـە رۆحـم خـەمی کـڵ هێـشتاکە

خوایـە بیبـووری لـە خۆبـایی نـەبووبێ بـۆران
کـە وتی عیـشقی لەمـەی مـەی نـەدی دڵ هێـشتاکە

١٣٦٨/١٠/٢٠

کۆچ

زەردەخەنــدەی ئاشــکرایە و شــینی ون تــەوری دڵــم
دیوی دەرخۆرە و لە ژووریٚ کـەیلی نـەم هـەوری دڵـم[1]

کــۆچی ســوورت کــانیی هەســتی کردمــە ئاتەشـکەدە
ئــاوری هــەرچی خەمــە کــۆی کــردەوە گــەوری دڵــم

هەڵدەهێنیٚ ژەنگی خەم بیٚشک ئەگــەر بێتــوو چــەلێک
رێژنــەی تێــزابی ئەســرین نەیــسڕیٚ غــەوری[2] دڵــم

قەت نەبوو بیٚخورپە داساکێم لە پێــی دونــدی خــەیاڵ
لێم یەقینە گیــان وەدەر نابــەم لــە دەس بــەوری دڵــم

خۆشە سەربەستی بــەڵام چ بکــەم بــە کــۆتی ئەڵــقەوە
بۆســـەیی[3] ئەگریجــە ئاســـان ئەیتــەنیٚ دەوری دڵــم

هـــەر دەبـــیٚ راژیٚ بـــە داری ناهـــەقی ئـــازارەوە
بێــژە ســازی کــەن لــە چاڵــی گــەردنت قــەوری دڵــم

بۆ مەگــەر بــۆران ئــەوین تــاوانی ئــاوا گــەورە بــوو؟
ژیلــەمۆی ژانی لــە ســووچی دۆژەهــی جــەوری دڵــم

---

[1] – بەیتی ئەوەڵی ئیلهامەکەی لە شێعرێکی «هروی» وەرمگرتووە:

خندە می‌بینی ولی از گریەی دل غافلی خانە ما اندرون ابر است و بیرون افتاب

[2] – ژەنگ

[3] – کەمین

ئاوا

دڵەکەم نوقمی خەمە و دیدە لە ئاوا ئاسۆ
هیچ ئەکەی یادی وڵات و منی ئاوا ئاسۆ

نەبوو جاران وەکوو ئێستاکە مەکۆی تەم دێکە
خۆت ئەزانیت و چیای دڵگر و ئاوا ئاسۆ

دێتە بیرت خۆ گەڕی رەشبەڵەکی کیژ و کوڕ
هەر لە بوولێڵەوە تا رۆژ ئەبوو ئاوا ئاسۆ

هێندە بەرچاوی ئومێد نووتەکە بیر هەتڵە دەکا
روونی نابینی لە ناو کانیی هەتاوا ئاسۆ

«پیر موحەممەد»[1] کە دەبینی دڵی هەڵقرچاوە
کۆچی سووری شەفەقی دیوە هەتاوا ئاسۆ

وا ئەویندارى لە بیر بردەوە سامی رەشەمە
مەیلەکەی ناوی گەزیزەی حەزی ساوا ئاسۆ

وەمدەزانی کە بەهارە و دەبێ خۆش بێ کەژ و کێو
سەیرە ئەم سەردەمە بۆرانە لە ساوا ئاسۆ

---

[1] – چاکێکە لە سەر کێوێک هەر بەم ناوە بە پشت ئاوایی سارووقامیشی بەهی فەیزوڵڵابەگییەوە، خەڵک بۆ نیاز بە تایبەت باداری دەچنە سەری، گڵکۆی زانای موسوڵمان حاجی برایم خانی سەلاح لەوێدایە.

چەخماخە

ئەو یەکەم سوورەگوڵی پەڕپەڕی ئەم شاخە نییە
کێ دەڵێ کۆستی گرانی ئەم خەوی چاخە[1] نییە

خۆ لە مێژە بە زووخاو جەرگی مە زاخاوە بەڵام
ئاخ کە هیچ داخێ لە ناخا وەکوو ئەم داخە نییە

دەشتی دڵ گشتی شەقارە بە سەبوونی خەمەکەت
وەشتی ئەسرینی مە، خۆ مەڵهەمی ئەم ناخە نییە

پیشەمانە بە ژیان وەرزی نەهاتی بکوژین
تاکوو پشکووتنی بێبڕانەوە لەم باخە نییە

هۆ گەزیزە زەوی بۆ وەرزێ بەڵێنت پێدا
عاسمانان دەگەڕێ تا لە سەر ئەم ئاخە[2] نییە

خەندەکی کۆشکی هومێدت لە دڵا وا دارشت
بوومەلەرزە بە خەویش تێکدەری ئەم کاخە نییە

هەوری ئەو شاخە بە بۆرانی لە گۆڕان ئەگەڕێ
شاخەکەی[3] هەردی لەران ئەی کەشی چەخماخە نییە

سەقز ـ ١٣٦٩/٤/٢٢

---

[1] – سەردەم، زەمان
[2] – خاک
[3] – دەنگی گەورەی رووخانی چیا، شریخەی هەور

ئاوڕ

پێشکەش بە موردای دڵە موریدەکەم
سەید فاڕووقی گەیلانی زادە
کە تا پەسڵان شەرمەندەی ئەو فرمێسکانەیم وا بۆ من ڕشتی.

پەتی سێدارەی ئازارێ گەرووی هەستی گوشیم ئەمشەو
وەکوو مۆمی شەوی یەڵدا بە کڵپە هەڵوەشیم ئەمشەو

هەنسکی بێپشوو بوو، رایەژاند ئەستێرەکان گەردوون
دەچوو پشتی هیلال شەق بێ لە حەیفی بێبەشیم ئەمشەو

عەسا، کەشکۆڵ و کاڵەی ئاسنینم لێ شەق و پەق بوو
لە پشت قافیش نەبوو مەجزووبی یادێکی کەشیم ئەمشەو

بە رۆژا گورگەزێ بوو عاسمانی ژینی سامگرتوو
لە قاقای هەوری یاد و شیوەنی دڵ راوەشیم ئەمشەو

لە بێستوونی ئەوین ئێستاکە وەک فەرهادی ئەم چاخە
بە نیوە گیانەوە لاشەی رەهێڵی باوەشیم ئەمشەو

بە تاجی شاهی و گەنجینەکەی قاڕوون گەمەم هاتێ
لە سایەی گەوهەری فرمێسکی دوو چاوی خەشیم ئەمشەو

نیازم وابوو بە «دزە» باسی «شەمزینی» دڵت لا کەم
کە روانیم خۆت کوڵی گریانی بەو دەردەی چەشیم ئەمشەو

برووسکەی ئاوڕی دوێکەت لە «بۆران» جۆگەی ئاور بوو
تریفەی مانگی هەڵبەستێکە بۆ چارەڕەشیم ئەمشەو

سارووقامیش ـ سەرماوەزی ١٣٧١

هاواری فرمێسک!

ئەرخـــەوان ســووری بـــەهارە جەغـــەتووی فرمێـــسکم
ئـــەوی ســامانی مـــە بـــوو بـــردی هـــەمووی فرمێـــسکم

ژیلـــەمۆی دۆژەهـــی[١] بێـــدەنگی دەروونـــە دڵـــەکەم
تاقـــە هانـــای مەیـــە هـــاواری گـــەرووی فرمێـــسکم

چـــاوی یـــادت کـــە لـــە ســـەر لانکـــی دڵـــم خـــەونی زڕا
نـــەبوو کەڵـــکی هـــەچی دایپۆشـــی پـــەتووی فرمێـــسکم

شـــەوی مـــەش چـــاوی ڕەشـــی کاڵـــەوە بـــوو زانیبـــام
تاریـــــکوڕوونی دڵاوا بـــــوو دەرووی فرمێـــــسکم

شـــەرح و تەفـــسیری مـــەعانی لـــە ســـەر ئایـــاتی دڵـــە
بۆیـــە تـــا بوومـــە زمـــان لاڵـــە دەڕووی فرمێـــسکم

روح لـە مەزراکەی ئەوین مـانوو بـوو تـا هاتـە دەسـم
سکـــڵی یـــاقووتی دڵ و گەوهـــەری فـــووی فرمێـــسکم

کەس وەکـوو مـن بـە وەفـای عیـشقەوە رسـوا نـەژیا
ئەی فەلەک بەردی جـەفا مـەگرە سـەبووی فرمێـسکم

بـــاخی ئـــاواتم هـــەچی تووشـــی سیاساڵـــی دەبـــێ
مـــوعجیزەی پـــاکی مەســـیحاییە هـــووی فرمێـــسکم

نوخـــشە داهـــات و لـــە تەنگانـــە بـــەڕێ بـــووی بـــۆران
بەرهـــەمت گـــرتی لـــە ســـایەی بنـــەتووی فرمێـــسکم

سەرماوەزی ١٣٧١ ـ بۆکان

---

[1] – دۆزەخ

پەژارە

پەژارەم زەردی پاییزانە ئەمشەو
خەزانم کۆچی ئازیزانە ئەمشەو

دوو چاوم وەک پیاڵەی گوارەکانت
پەرەنگی ئەشکی ئاوێزانە ئەمشەو

هیلال ئەبرۆ! خەیاڵیش تا تەرازووی
ئەتۆ و مانگی لە ناو میزانە ئەمشەو

لە بادەی عیشقەوە دڵ گرتی جامێک
بە مەستی حەشر ئەبێ بیزانە ئەمشەو

دڵی بێستوون هەڕۆڵی ئێشی ناڵەم
هەراسان بیری پەرویزانە ئەمشەو

لە سووچی نووتەکی بێهاودەمیدا
جیهان پاتەختی لێم زیزانە ئەمشەو

گزەی رێویم ئەدی درگای بە شێر گرت
کەڵ ئاوارەی دەهۆی حیزانە ئەمشەو

بە شاخی عیشقەوە بۆرانی داماو
نیشانەی گوللەیی تیزانە[1] ئەمشەو

---

[1] – تانە، تەشەر

شاهید

کــش و مــاتی تەڵــەکەی پەرچــەم و خاڵــە دڵــەکەم
کــەڵ بــە مــوو بەنــدە و ئــازادی مەحاڵــە دڵــەکەم

ئــەز نــەبێ کــەس بــە هەوایێکــەوە تــا ســەر نــەژیا
تــا بــووە تاعــەتی بــۆ چــاوی کەژاڵــە دڵــەکەم

چاو بە تــەزبێحی تکــەی ئەشــکەوە دەســتی بــە دوعــا
شــاهیدی گرتنــەوەی فاڵــی بەتاڵــە دڵــەکەم

بــە گزنگــی دەس و پەنجــە شــەوی زولفــت لابــە
شــێت و شــەیدای فەلــەقی روومــەتی ئاڵــە دڵــەکەم

زەردەخەندەت بە جلی ســووەرەوە دەســتی دڵــی گــرت
گــەڕی ســەرچۆپییەکەی تەشــقی خەیاڵــە دڵــەکەم

وەحیی عەشقە و لە کەو و عەڕشەوە نازڵ بــوو نیگــات
کــۆڵ بــە بەرماڵــی خــەم و لــەرزی هەڤاڵــە دڵــەکەم

چەمی ئاســۆی بــە گزنــگ رشــتووە کلچێــوکی بــەیان
لــەوە بــۆران ئەبــەدی بــانگی زولاڵــە دڵــەکەم

تەشــقی نیلووفــەڕی ئــەو چــاوە کــەڕاماتی نوانــد
وا فــڕی گــەرچی مــەلی بــێپــەڕ و باڵــە دڵــەکەم

١٣٧١/١٠/١٥

خەزانی زەردە

بــەهارە و بولبــولی شــەیدا ئــەبینم هــەر کــش و مــاتی
بــزەی گــوڵ نەیترازانــدی گریێــی دڵ بــۆ مەگــەر تــاتی[1]؟

ئەشا شیرین زمــانی سوێــسنە و شــۆخی نیگــای نــەرگس
پـــەژارەت بۆچییـــە وا هاتـــە بـــەر دڵ بـــاخی ئـــاواتی

زەویم سەرخۆشــی شــەنگی دیتــووە ئــەورۆ لــە شــادیدا
فەلــەک مەســتانە جــام ئــەگرێ وەکــوو پــیری خــەراباتی

کەچی ســێ تــاری سینەت زایەڵــەی میــزرابی بــێدەنگــە
نەشــە بــەم بەزمــە نــادا ســۆز و ئاهــەنگ و مقامــاتی؟

گوتی بولبول: خەزانی زەردە بوو ئەم وەرزە بــۆ گــەش بم؟
کــەوا رەشپۆشــە ئــەورۆ خەڵــکی موڵــکی دڵ حەشــاماتی

چەمەرچۆپی خەمی شـێعرە لــە شــینگەی نــاخی شــاعیردا
لە گــوێنی کوێنــە دەسـرۆکەی کچــی چاومەســتی عــێلاتی

بــە بوولــەرزەی هەواڵــێک شــاری وێرانــە دڵــی هــەموان
لـــە هـــەولێر و ســـنە و بۆتانـــەوە تـــا دەشـــتی شـــاماتی

لە مێژە کۆست لە شوێنی کۆستە لەم کوێستانە رەشپۆشــە
لـــە کـــۆچی تاڵـــی خاڵـــەشدا ژیـــاوە لی بەســـەرهاتی

١٣٧١

---

[1] – تاشە بەرد، بەردە تات مردووی لە سەر دەشۆن.

ئەفسانەی دڵ

لە دەستم دەرچوو دەستەڵاتی دڵ[1]
دەستە ئەژنۆ مام، کش و ماتی دڵ

دڵ رۆیینی رۆی نەگەڕایەوە
چاوم سپی بوو بە هاتهاتی دڵ

لە شاری ئەوین کەڵ بە موو بەندە
دەستم شۆردەوە لە نەجاتی دڵ

دڵ هەدای نەدا و هەر هەڵوەدا بوو
پەندی بە من دا بێسوباتی دڵ

کۆشکی ئارەزوو تا عەرشی دەچوو
خاپوور نەبا زوو لێم ولاتی دڵ

«کە بە جێت هێشتم، ژیانت کوشتم»[2]
چ دڵتەزێنە کارەساتی دڵ

دوای ئەو خەسارە ساویلکەم ئەگەر
کوورم کا باری بەردە تاتی دڵ

فرمێسکە شەونم زامە گوڵاڵەی
شیوەنە هەوای شۆرەکاتی دڵ

لە هەرچی بدوێی کۆتایی پێ دێ
غەیری ئەفسانەی بەسەرهاتی دڵ

تاسەی دڵ مەگەر لە گڵ نێ بۆران
جا نەجاتی بێ لە ئاواتی دڵ

---

[1] – ئیلهامی ئەو غەزەلە لە شێعرێکی فارسییە: از کفم رها شد مهار دل

[2] – هی شاعیرێکی کوردە، نەمناسی. «نەک جێت هێشتم، ژینت کوشتم»

بەهانە

شیرینە بەهانە لە تۆ
کوا دڵ دێشێ گیانە لە تۆ

تۆران و زوو ئاشتبوونەوە
هەموو شتێ جوانە لە تۆ

چەتری لێ تێک دەچێ تاوس
دەرکەوێ پاوانە لە تۆ

بیرەبیرەی[1] کارمامزیش
لاسای ئاوڕدانە لە تۆ

مانگی سۆرانی و خەرمانەش
هۆنراوە و پەخشانە لە تۆ

وەک داوە شەعری نالییە
چۆپی ئەم دیلانە لە تۆ

خەرمانی هەستیم گڕ دەدا
نیگای ئەو چاوانە لە تۆ

بە نیازی نازێکت بمرم
بۆم تازەیە ژیانە لە تۆ

---

1 – هەڵوێس هەڵوێس، راکردن و وەستان و ئاوڕدانەوەی مەڕەکێوی و مامز.

وا رموودەی ئازارت بووم
بەزەم پێ تاوانە لە تۆ

ئێش و نۆش کە بە نۆرە بێ
دەردم بۆ دەرمانە لە تۆ

خەڵکی کوشتەی ئازادی و ئەز
رزگاریم زیندانە لە تۆ[1]

سۆزی گەلاوێژ کەوتنە
ژینی گوڵ گریانە لە تۆ

عەشیرەتی پەپوولە و گوڵ
کەسیرەی زریانە لە تۆ

حەماسەی شەمزینی دڵان
شێعری دوو ئاوانە لە تۆ

ئاسۆی ژین شانازی دەکرد
بەو بەیانبەردانە لە تۆ

بەفرە بۆرانە شاری دڵ
خۆشە رێبەندانە لە تۆ

بڕوانە مانگی یەکشەوەی
رووناک موکوریانە لە تۆ

---

1 – ئیلهامەکەی ئەو تاکە شێعرەی حافزە کە دەڵێ: من از ان روز کە در بند توام ازادم.

دوانـــــزه گـــــەزیزەی ســـــیا ســـــاڵ
پۆیلـــــه و نەورۆزانـــــه لـــــه تـــــۆ

چـــــرای بـــــیر بـــــه چـــــوار چـــــاوەوه
ڕێ دەگـــــرێ بـــــه تانـــــه لـــــه تـــــۆ

چیرۆکـــــی ئەوینـــــدار کـــــوژی
پـــــڕی کوردســـــتانه لـــــه تـــــۆ

کـــــەچی ڕۆحـــــم بـــــاوەڕ ناکـــــا
بـــــەو دەس لێـــــکبەردانـــــه لـــــه تـــــۆ

هەرچـــــەن بەڵـــــێنی کوردانـــــەم
نـــــەدی بـــــەو قورعانـــــه لـــــه تـــــۆ

گـــــڵیش لـــــێم نابیـــــسێ بـــــڵێم
گازنـــــدەی بۆرانـــــه لـــــه تـــــۆ

سارووقامیش ـ ٣٠ بەفرانباری ١٣٧٤

پیاسه

ڕوونـــــاکی دڵـــــی ئێمــــــه ده تۆخــــــوا بگــــــەڕێوه
چـــۆن ڕۆیـــوی لــــەم شـــاره هـــەر ئـــاوا بگـــەڕێوه

ئەرخـــەوان ســووره بــه دووی کۆچــەوه ئەسـرینی چــەمم
تـــــا ئێـــــره بــــــه فرمێــــسکی ڕژاوا بگـــــەڕێوه

ئەنگوســـتی خەیاڵـــت بـــه هەوایـــه دڵـــی بزوانـــــد
هـــۆی ســـەوزه بـــه شمـــشاڵی شـــەتاوا بگـــەڕێوه

لـــــەو ڕۆژەوه بـــێ‌ئـــۆقرەیی نــــەورۆزه گـــەزیزه
وەک چـــاوی بــــه ڕێگـــاوه نـــــەگوروا بگــــەڕێوه

تـــۆ ڕۆژی هـــەوەڵ دەســـتی وەفـــات نایـــه دەســـی مـــن
ئەمڕۆکــــه بــــه ســــەر قـــەولی شـــکاوا بگـــەڕێوه

لێـــوی گوڵـــەباخ خونچەیـــه بـــۆ مـــاچی هـــەتاو، تـــۆش
بـــۆ ژوانگـــــه بـــــه نـــــاو بـــۆنی گـــولاوا بگـــەڕێوه

ئـــەی بـــێنی کـــەزێی یـــار شـــنه تـــالانی دەکـــردی
بـــۆم لــــه بـــری هەناســـه بـــه هـــەناوا بگـــەڕێوه

هێـــدی بـــووه بـــۆران و چیـــام خاڵـــه بەڵـــەک دیـــت
بــــه پیاســـــەیی بــــەفری نـــــەتواوا بگـــــەڕێوه

١٣٧٥/١٢/٢٥

سەوزەڵێ

خۆشەویستیت شا چ کارێکی لەگەڵ من کردووە
هەر لە رێی ژوانگەی یەکەمدا دەست و پێم ون کردووە

بۆ خەنەبەندانی پەنجەی خوێنی جەرگی لێم ئەویست
یار بە ئێمەی کرد ئەوەی بڕوانە دوژمن کردووە؟!

دڵ بە پێشنوێژی لە میحرابا رووەو سوژدە ئەڕۆی
تاقی ئەو برۆ چۆنی رووگە پێ سەروبن کردووە

تا بە سەر گەنجی خەمتدا کەوتووە چاوی خەیاڵ
رەنگی زەردم قۆڵی ژینی پڕ لە بازن کردووە

گشت لە سایەی سەوزڵێکەی بولبولە ناوبانگ گوڵ
رۆحی چەوساوەی زرێ بەستێنی هێمن کردووە

مێزەری بەفری سپی زستانە با بردوویەتی
بۆ بە وەعزی سەدی هەردی فێرە مردن کردووە؟!

ئاوری نەورۆزە گڕپەی دێ لە کۆگای هەورەوە
لەقلەقیش دەندووکی بۆ دەسڕێژە زامن کردووە

هات هەناسەی سروە بۆ ماچ خونچە بوو لێوی چرۆ
رێی دەس ئەگرێ گوڵ بەرۆکی دەرزی ئاژن کردووە

بـۆ بـەهار ئەشـنـایەوە بـسکی گـەزیزەی بـێحیجـاب
زانی بـە ڕیـا وشـکە سـۆفی خـۆیی کولـّـکن کـردووە

سـێرووو دەروێـشی بـەهارە و بالـّـی لێـدا وەک دەفـە
جەزبەیـەک گرتوویـە بـانگی ئـاوەزی گـن کـردووە

گوڵ سەری داخست روە و فێرگەی بەیان هـەنگاو ئـەنێ
لەچکەکەی سەوزی ئەوەندەی کەیـشی گـووپن کـردووە

دێ بـە لاسـایی سـوپای بێگانـە ئـەورۆ بـای شـەماڵ
بـۆ عـەتر بوخچـەی گـوڵانی کولـّکە پـشکن کـردووە

کیژی گوندی کوردەواری بوو جەڕەی ئاونـگ بـە شـان
هەستی تـەنیایی وەنەوشـەی زێـدە شـەرمن کـردووە

کەوتە بێشکەی خاکەلێوە خونچە سروەی دی لـە دوور
کۆرپەیـە و بـۆ باوەشـی دایـەی شنەشـن کـردووە

تـا سـەری روانـینی پـەرژاوە بـە جـارێ لـەم کـەژە
چالـّـی گۆناکـەی گولـّـی بـۆرانی عیـشقن کـردووە

۱۳۷۵/۱۲/۲۳

بەرهەمی حەز

بەرهەمی وەرهەمە حەز تاکوو بووە هەر وا بوو
دەمێ گوڵ پێکەنی بولبول بەشی واوەیلا بوو

ناخی ئەستێرە لە سەر کێشی هەنیسکان ئەهەژا
بە کزەی شێعری ئەویندارێ زەوی گریابوو

وەک تنۆکێکە لەبەر چاوی دڵی کەیلمدا
ئەوی ئەفسانە لە لێمشتی شەوی زەریا بوو

پشت بە با بەستنە دڵخۆشی لە سەر ئەم هەردە
بە تەنێ ماوە ئەوەی خزم و کەسی دونیا بوو

هەر گوڵی داخ و جەخارم لە دەروونا پشکووت
بۆ مەگەر سنگی من ئەی خوایە خەفەتسارا بوو

شنە کام رازی بە گوێی شۆڕەبییا داوی وەها
جەزبەیەک گرتی لە سەر شانی کەزێی تاتا بوو

کۆڕی زیکرێکە لە مزگەوتی موریدانی سەما
شەو پەرێشانە قژی مانگ دەفەکەی هێنابوو

خاڵەکەم ناسی لە ژێر سێبەری ئەگریجە کەچی
بە دەنووک پێوە دەبێ ئەو مەلە وا وریا بوو

سروە تاڵێکی لە بسکی بە رووا ئەڵقە دەکرد
بۆ «هەلاجی» دڵی بێچارە پەتی هەڵدا بوو

بەو کەژ و کۆوە لە ونبووی دەگەڕێ تا ماوە
رۆژی ئازەڵ بەشی بۆرانی خوا وا دابوو

بۆکان ـ ١٣٧٥/١٢/١١

خەون

گوڵـــە لی جوانـــە لـــە ســەر چۆپییــا بــادانی لـــەچک
شـــەونمە ئـــارەقی لاجـــانگی خـــزا مـــەم تکـــەتک

«بزەیەک بتگـری بـا کۆشـی نیگـام پـڕ بـێ لـە گـوڵ
منی بێچارە لــە خونچـەی دەمەکـەت کـەم بخـە شـک

پـــی وتم ڕۆژێ بـــە شـــێعرانە دوو ماچـــت دەدەمـــێ
ساڵەوەختێکە، نە دووی دیت و نە یەک لێـوی وشـک»[١]

شەونـشینی لەگـەڵ ئـەو چـاوە خـەوی دڵـمی زڕانـد
تـازە نایکـا بـە شـەو هەرچەنـدە بـدەی باوێـشک

چـاوی شـۆفار بووەتـە دڕکـی مـەم و زیـن لێمـان
دەرک و دیـواری زەمـانی هـەموو پـڕ کـرد لـە مـشک

دوژمنان پێکـەوە ئەوڕۆکـە بـە شـوێن ئێمـەوە بـوون
سەیری بەختی کەچی مە کتک و مشک بوونـە خوشـک

ئـاوی نامێنـێ ئەگـەر پێـی چـووە سـیروان دڵـەکەم
ئەی لە سـاڵا جەغـەتووی ڕۆنـدکی بـۆ نابـێ وشـک؟

شای ئەوین کاتـێ گـڕ و گەوهـەری گێـڕا بـە کەشـەف
دەسی دڵ ئـەو بـە شـەوا پـەنگرە[٢] خـستوویە پـشک[٣]

خـەونی ئەگریجەکـەتم دیبـوو بـە بۆرانـەوە هـات
هـەر لـەوێ ڕۆژەوە شـەمزین دڵ و گیـانم بـە ئەشـک

١٣٧٥/١٢/٢٠

---

1 – ئیلهامی ئەو دوو بەیتەم لە حافزەوە وەرگرتووە.

2 – پەشکۆ

3 – قوڕعە

سەفەری فرمێسک

فیلمـــی یادێکـــت ئەگـــەر دێتـــە بـــەری فرمێـــسکم
ســـەری دڵ ســـوورە لـــە ســـای وێنەگـــەری فرمێـــسکم

چاو بە خۆڕایی دەبەخشی بەم و بـەو دڵ دەسـی خـست
هـــەر تنـــۆکێکی بـــە ســـەد کـــوێرەوەری فرمێـــسکم

ڕەنجی برد ئەم دڵە تـا گـەنجی حـەزت کـردی خـەڵات
تـــا دەســـی ڕۆیـــی دڵ ئاســـان ئـــەوەری فرمێـــسکم

کەوتـــە کۆشـــی گـــەدایی هیممـــەتی ئاغـــایی دەدا
هەرچیـــەکم هەیـــە لـــەو بـــوو، نۆکـــەری فرمێـــسکم

شـــەوچرایەکە ئـــەوین تـــاکوو لـــە ژیـــندا دەگـــرێ
بـــە پەپوولـــەی دڵـــەوە تـــۆزی دەری فرمێـــسکم

خۆڵی خـەم گـرتی بـەری دیـتنی ڕۆح بـۆ مەلـەکووت
ئـــاوپژێنی لـــەوە کـــرد ڕێـــی ســـەفەری فرمێـــسکم

بـانگی شەونالـەم ئەگـەر تـۆزێکی تـر واوە ئـەچوو
کاکەشـــان تەختـــە دەبـــوو بـــۆ هونـــەری فرمێـــسکم

بـاخی ئـاواتی مـە بـۆ هـەرچی هەوایـەک نەشـنا
بـــێنیـــازی لـــەوەتی بۆتـــە بـــەری فرمێـــسکم

کام گریێ پووچکـە لـە خـەم کەوتـە گـلۆڵەی دڵـەکەم
هاتـە هانـای بـە کـەرەم دەسـتی پـەری فرمێـسکم

شـای ئـەوین کاتـێ بـە جەژنانـە خـەڵاتی خـەمی دا
گەوهـەری نـاردەوە بـۆ تـاجی سـەری فرمێـسکم

وێـڵی بـێعیـشقیە کـانی رەشـی چیرۆکـی ژیـان
چـاوی پێنووسـی سـپی بـوو کەسـەری فرمێـسکم

شێعری من وشک و تـەڕی پێکـەوە سـووتاند لـەوەتی
گـڕی ئاخـت بووەتـە هاوسـەفەری فرمێـسکم

تـا نـەیارم کەسـی خۆمـە گلـەییم نـەبووە لـە دژ
خـوێی بـرین و چـڵەکانە تەشـەری فرمێـسکم

کـۆچی سـووری دڵـی هێنـد دیـوە بـە چـاوی بـۆران
دوایـی نایـە غـەزەلی بـیرەوەری فرمێـسکم

١٣٧٥/١٢/١٩

چەمەڕا

شـــەو بـــە چیرۆکـــی خـــەمم رەنگـــی بزرکـــاوە وەرە
وەک بــــەیانی چەمـــــەڕا چـــاو نـــــەترووکاوە وەرە

شـــەرح و تەفـــسیری هـــەبوو دڵ بـــە زمـــانی ئەســـرین
کـــام حەدیـــسی لـــە ســـەبر بۆمـــە نەگێـــڕاوە وەرە

بـــیرم هێنـــد شـــێوەتی هێناوەتـــە بـــەر چـــاوی خـــەیاڵ
روو لــــە هـــەر لایـــە دەکـــەم وێنـــەتی لـــێ داوە وەرە

بـــا بـــە ســـەرکۆنە بـــڵێن کۆنـــەکا ئـــاگر نـــەگرێت
پـــیری رســـوا بـــە ئـــەوین بـــاوە دەڵـــێن لاوە وەرە

شـــەڕەبای پـــایزی تـــاڵانی دەبـــرد ئـــەورۆ لـــە بـــاخ
قەڵـــــەمی ســـەوزی چـــرۆ بەرهـــەمی رووتـــاوە وەرە

کاکەشـــان چـــاوی گـــەلاوێژی خـــەمین شـــەو دەنوانـــد
گـــوڵ بـــە بـــێ نـــاز ئەکـــەوێ بولبـــولی تـــاراوە وەرە

جەژنە ئەو مەرگە لـــە ســـەر باوەشـــی شـــیرین دەلـــوێ
نیوەگیـــانێکم هـــەتا لـــەم کـــەژە پـــێ مـــاوە وەرە

بانگی شـــالوورە بـــە حـــەیرانی دەکـــرد گـــازی گوڵـــێک
بـــێکفـــن دەمـــری ئـــەما ســـۆزی بـــە تـــاراوە وەرە

هـــەوری یـــادت دەمـــی ئێـــواره وەســـەر دڵ دەکـــشا
خـــوێن ئەپاڵـــێوێ شـــەفەق چـــاوی بـــە ڕێگـــاوه وەره

بـــە کـــەزێت بیـــسڕه ئەســـرینی شـــەوی بـــێتـــۆییم
ئاشـــکرا پێـــت نـــەکرا ڕۆژێ بـــە شـــاراوه وەره

دابی ئـــەم هـــەرده لـــە زووڕاوه ئەوینـــدار کوژییـــە
کـــەرەمت بـــێ دژی یاســـایەکی وا بـــاوه وەره

دوور بە لەو گۆڕەگۆڕەی لێوه نەیـە، دەی گوڵـە گیـان
پیاڵـــەکەت پـــڕ کـــە قـــژی لـــێ بـــده دەم بـــاوه وەره

ســێبەری تۆیـــە لـــە ســـەر پـــەردەیی ڕێ ئـــاگری کـــۆڕ
ســـازی دەروێـــشە دەفـــەی دڵ دە بـــە هانـــاوه وەره

شەرحی ئایەی ڕووه ئەگریجە لـە نـاو پـۆلی خـەیاڵ
دەوری خـــاڵ و خـــەتی «بـــۆران» بـــە موتـــاڵاوه وەره

٢٦ی خەزەڵوەری ١٣٧٥

ئاواتی محاڵ

هێنــــدە بــــە تاســـــە تــــەزانی دڵــــم چـــاوە کاڵـــــەکەت
باڵــــی بـــزەم کەســــیرە بــــوو لـــــە بـــاخی خەیاڵـــەکەت

وەی بولبولی حەیران سـروە بــە سـرتە تێمـیگەیانـد
گـوێی گـوڵ گرانــە چ کەڵـکی نــەبوو ئــاه و ناڵــەکەت

تـــاڵاوی زەمــان بــە زاری ژیــن کــەنگێ شــیرین ئــەبوو
بــێگەســـتنی ســێوی چناگـــە نەختاڵـــێ چاڵـــەکەت

عەرشی کەوو بــە ســوژدەی ئــەوین کــەوی ببـێ هــەتا
کــــوا جیلوەیـــــەکی عاسمــــانی پــــیرۆزە خاڵـــــەکەت

چاوی دڵــم چەشــنی شــەفەق چەنــد خــوێنی تــێچــزا
تـــاریکی قـــژ کـــە داگــیری دەکــرد کوڵـــمە ئاڵـــەکەت

تــەزبێحی فرمێــسکی ئەمــشەوم وا کــوتوپچــڕ ببــوو
ســـوکنایی لام کـــۆچی کـــرد و نــــەگیراوە فاڵـــــەکەت

شانەی گوڵ وشە وا بە شـیرینی ریـز ئەکـەی خـەیاڵ
هـــەر تـــازە ئەڵــێی مژیوتـــە لـــە لێــوی هەڵاڵـــەکەت

بولبـــول وەرە جـــا مـــەمرە بـــە ئێرەیـــی بـــەیانی زوو
بۆ شنەی شەماڵ بــە عیــشوە دەشـنایەوە گوڵاڵـــەکەت

نـــەک مـــن هـــەموو عالـــەمت تێگەیـــشت چ بـــێوەفـــای
بـــۆ شـــایەدی بەســـە پەســـڵان[1] بەڵـــێنە بەتاڵـــەکەت

ئـــەی دڵ لـــەو شـــەوی زولفـــەدا چلـــۆن ڕۆژ ئەکەیتـــەوە
ئـــــەوڕۆ پەرێـــــشانی ئـــــەهێنا زریـــــان هەواڵـــــەکەت

بـــا شەقـــڵی خەرمانەکـــەی ڕووی نەشـــکێنێ ئـــارەزوو
جـــارێ لـــــە دوورەوە لـــــە دەوری ببزێـــــوە باڵـــــەکەت

هیوابـــــڕاو مەبـــــە بـــــۆران بـــــە لێڵایـــــی ناحـــــەزان
دەســـــــتەملانی بەیانـــــــە ئاواتـــــــە محاڵـــــــەکەت

ساروقامیش ـ ١٢ی خەزەڵوەری ١٣٧٥

---

[1] – قیامەت.

سامی سووتان

تـــا بـــزەی لێـــوی گوڵـــت فێـــری گرانجـــانی نـــەبوو
بولبـــولی پـــەتیارە ناوبـــانگی غـــەزەلزانی نـــەبوو

خۆشترین دەرسێ کـە فێـر بـووم لـە زانکـۆی عیـشقی تـۆ
دیلـــی دڵ بـــوو بـــۆ کەســـێ ترســـی ســـەر و گیـــانی نـــەبوو

ســەد کـڵی نمـروود ســەهۆڵبەندانـە بـۆ گیـانی خـەلیل
دڵـــنیا دێ وا پەپوولـــە ســـامی ســـووتانی نـــەبوو

کێ سەری بـەرزە لـە ئاسـتی ئـەو کەسـەی خۆشـی دەوێ؟
چەشـــنی ئیـــسماعیل ئەگـــەربۆ کابـــە قوربـــانی نـــەبوو

رۆح بـــە پێـــشوازی کـــزەی مـــەیلت دەنێـــرێ ئـــەم دڵـــە
کـــاول وێرانەیـــە ئـــەوماڵـــە میـــوانی نـــەبوو

تـــوورە باســـکت هەڵـــتەکان و رۆیـــی و دڵـــمت شـــکان
شـــایەدن فرمێـــسکەکان شـــەرتی دڵـــۆوانی[1] نـــەبوو

بـــانگی زۆر لێکـــراوی عەڕشـــی خـــوا دەلەرزێنێتـــەوە
ئـــای شـــوکر! پەنجـــەم وزەی ئـــازاری ئینـــسانی نـــەبوو

---

[1] – میهرەبانی

قــاو بــڵاوە باســی بەدمەســتی لــە ســەر زاری گــەڕەک
وشــکە ســۆفی وا لـــە گـــەڵ پەیمانـــە نێـــوانی نـــەبوو

جــا لـــە تـــەکییەوە ئەگـــەر رێم کەوتـــە مـــەیخانان چ بـــوو؟
بەرهـــەمی وریـــایی خـــۆ هـــەر وەرهـــەمی هـــانی نـــەبوو؟!

تاعـــــەتی دوو چـــــاوی مەیگێـــــڕ تاقـــــە ســــەودایێکە وا
حەســــرەتی بـــوو بـــۆ دڵ و خێـــرا پـــەژیوانی نـــــەبوو

لێـــو بـــەبارم گـــەر ببینـــێ دێ دەڵـــێ ئاشـــت بینـــەوە
ماڵـــی خـــەم ئـــاوا بـــێ یـــار ئەوڕۆکـــە تـــۆرانی نـــەبوو

لاوکـــی مەســـتی بەســـۆزە بەســـیە بـــا دەنـــگ هەڵـــبڕین
گوێی گـوڵان نابیـسێ ئـەو نەغمـەی کـە حـەیرانی نـەبوو

هەست بەسەربەستی نەکەی هەر دەس بەسەربوونە بەهەشت
بـاوە ئـادەم سـەردەمێک ئـەی تووشـی وەیـلانی نـەبوو؟

خـــۆ لـــە مێـــژە کرمـــەڕێزی ســـەبرە ئـــەیووبی دڵـــم
دەردی ئـــێم ســـاقیا ئـــەی بـــۆچی دەرمـــانی نـــەبوو؟

مـــاچی ئـــەو لێـــوە وەباڵـــیش بـــێ وە ئەســـتۆ ناکـــەوێ
خۆم بـە جێـی دڵ سـوێند ئـەخۆم بێچـارە تـاوانی نـەبوو

شێعری چاوی تۆ بـە چـاپی کـل لـە هـەر کـەس دەرکـەوێ
هێدییـــە گـــەرچی وەک ئـــەو بۆرانـــە دیـــوانی نـــەبوو!

١٣٧٥/٢/٢٧

خۆزگە

پێشکەش بە قەڵەمی مامۆستا فەتاح ئەمیری

خۆزگە بەو کاتەی پەژارەش بۆ دڵم شادانە بوو
مانگی چاردەی رووت نیگامی لێ وەکوو خەرمانە بوو

تاریک و روونی کەزێ و لاجانگ خەیاڵی هان ئەدا
شەقڵی گۆناکەت شکاوی گرووی دڵی دێوانە بوو

لەو بەهەشتی کوڵمەدا ئەگریجە سەربەستی دەویست
گرژ و لوولی جاربەجاری گشت لە داخی شانە بوو

بیر بە دڵگەرمی ئەوینت شەو لە رێبەندانی ژین
تاقەرێزانی رچەی نەشکاوی ئەو کوێستانە بوو

چەند لە نێو ئەنگوستەچاوی بسکەکانتدا پشووم
پێدزە رەوتی لە خۆفی پرپرە و لەرزانە بوو

تۆی لە سەرچۆپی نەدیبایە نەمامی بەر شنەش
کەنگێ شۆخی شارەزای ئەو دەسرە لێبادانە بوو

هەستی دڵبەندیت لەگەڵ من هێند لە رادەی تێپەڕاند
ئێرەیی وەک یەک نەسیبی ئاشنا و بێگانە بوو

نووسەری چاوت لە بەر گریان دەسـی نـەچووە قەڵـەم
دەس بەسەربوونی ئەوین چیرۆکی ئـەم دەورانـە بـوو

ڕێژنەی فرمێسکی شـێعرە تـەڕ دەکـا هـەردی تەمـەن
هەوری ناکامی، برووسـکەی ڕۆحـی ئـەو بارانـە بـوو

جـەرگی خوێنـاوی سـیامەندی شەڵاڵـی سـەر چـڵە
تا فەلەک هەبووە حـەزی لـەو بابەتـە ئەفسانە بـوو

باڵی سەوزەی وا کەلەبچـە کـردووە شـەختەی خـەزان
چۆمی گۆرانی مە جەڵـغەی ئـەم شـەوی بۆرانـە بـوو

١٣٧٦/٢/٤

بەڵگە

ماڵــــی پـــڕ هـــــاواره ژیــــنم تـــــا دڵ و دیــــدەم هەیــــە
شەرحی وانەی خــەم بــە فرمێــسکان هــەتا بیــدەم هەیــە

دەستی کورتی دێنێ شــێعر ئــەوڕۆ بــە پۆیلانــەی بــزەت
گیان بە شاباشــی لــە ســەر لێــوە بــڵێ چــی کــەم هەیــە

بانگی غەیبــە دای بــە گــوێی هەســتی مــەدا ڕۆژی بــەرێ
هەر لە بەژنی ژیــنی تــۆدێ ڕەنگــی هــەرچی خــەم هەیــە

پــێپــــەتی هـــاتم بـــە قوربـــانی ئـــەوینم وەرگـــری
چاو لەخوێن بارگەی دەبەست زانیبووی ئەو قەستەم هەیە

خـــۆم لـــە ســـایەی ئـــاوڕی ئێـــواره تـــا لـــێ ون دەبـــێ
ئێستە دڵ ئاگـای لــە بــەینی پەڕپــەڕۆک[1] و شــەم هەیــە

خۆت بــە هــیچ دڵــدارێ لــەم دونیایــە نەنوانــد و کــەچی
پـــڕ جیهانـــێ بـــۆ جـــوانی تـــۆ ئـــەمن بەڵـــگەم هەیـــە

خاڵـــەکەت بـــەرچاوی ئەقـــڵی دیـــنی وا لـــێ گرتـــووم
بــۆ جــودایی خانــەقا و مەیخانــە لێــک ئەســتەم هەیــە

---

[1] – پەپووله

وێنەیـــەکی بێتـــە ســـەر ئاوێنـــە بـــێ ئـــۆقرەی دەکـــا
خاڵی ســەر پــشکۆی کولــم گــڕ دەوری دا هــەر دەم هەیــە

بــا نەڵــێن بــێ بەرهـــەمی بـــوو ژیـــنی دڵـــداری هـــەتا
بـــەش ئەوینـــدارێکی بـــێ دڵ پـــڕ زەوی وەرهـــەم هەیـــە

شەو دەفەی مانگم شەهید بـینی بــە دەس دەروێــشی کــەژ
تــا بـــەیان بـــەردان لەگــەڵ ئەســـتێرەدا جەزبـــەم هەیــە

شێعری من یاسای ئەوینی تۆی ڕەچـاو کـرد هــەر دەڵــێی
بەینی مەنزوومــەی هــەتاو جێگایــێ بــۆ بەســتەم هەیــە

ڕازی دیلی خاڵ بە تــای ئەگریجــە بــۆ کــەس هەڵــنەهات
قـــاتی زانایێکـــە بـــۆران ئـــەو گـــرێ پووچکـــەم هەیـــە

١٣٧٦/٥/٢٠

سرتە

شـــەو بـــە ســـرتە پێـــت وتم ســـۆزی بـــەیانبـــەردان ئـــەڕۆی
دەست لـە نـاو دەســتی چــەمی ئەســرینی ســەرگەردان ئــەڕۆی

وشکەسالـــــی کـــاریٚ وای کـــرد نرخـــی رۆحـــە پێکـــەنین
گەوهـــــەری فرمێـــسکەکانم بۆیـــــە وا هـــــەرزان ئـــــەڕۆی

ئـــــەی سیاسالـــــی ئەوینـــــداریت لـــــە بـــــیر بردینـــــەوە
جەرگی گـولْ رەش بـوو هـەور کۆچبـاری بـیٚبـاران ئـەڕۆی

پیـــان وتم دویٚشـــەو لـــە خـــەودا روومـــەتی مـــاچ کـــردووم
بـــۆ ســـەفەر ســـۆمایی دوو چـــاوم لەگـــەلْ گریـــان ئـــەڕۆی

تـــا بلێـــسەی ئـــاوری کـــۆچ هەلـــدەقرچێنیٚ هـــەناو
ســـامی دلْ دەشـــکیٚ لـــە دۆزەخ ، قافـــلەی یـــاران ئـــەڕۆی

دەس بەســـەر بـــوو ئـــارەزوو فێـــلیان لـــە ئاوەزمـــان دەکـــرد
وا بـــە تالـــووکە بـــە جـــیٚ دێـــلی مـــەکۆی جـــەردان ئـــەڕۆی

هەست بە سەربەستی نەکەی هەر دەس بەسەر بوونە بەهەشت
چارەنووســـی هـــۆزی ئـــادەم وایـــە تـــۆش وەیـــلان ئـــەڕۆی

وەرزی دروێنـــەی نـــەهاتی کـــول دەبـــیٚ داســـی زەمـــان
لێـــرە تـــا زریـــان ئـــەچنێنن شـــین ئـــەکا بـــۆران ئـــەڕۆی

١٣٧٦/٦/١٦

موکوریانی

بۆ بداخ سوڵتانی برام

گیانەکـــــەم! دووری دڕووجـــــاڕی موغیلانـــــە مـــــەڕۆ
دڵ بـــە دووی خاڵـــەوە ناســـۆری هـــەتا مانـــە مـــەڕۆ

بـــە تـــەما بـــووم کـــە بـــەهار بـــۆ کـــەژی ژیـــن بخوازیـــت
لـــە چـــڕۆی شـــادی چلـــووره مەکـــە پۆیلانـــە مـــەڕۆ

رانـــک و چۆغـــەی گـــڕی ئەوڕۆکـــە لـــە بەردایـــە شـــێعر
گوڵـــی واژەم مەخـــە بۆتـــەی خـــەمی جانانـــە مـــەڕۆ

بـــەرد لـــە جێـــی خـــۆی کـــە دەبـــزوێنی قـــورس نامێنـــێ
جـــا دڵـــت هەڵـــمەکەنە زیـــزی لـــە هێلانـــە مـــەڕۆ

گـــەرچی خـــاپووره وڵاتی دڵ و بـــێماڵـــە ئـــەوین
چـــۆڵپەرەســـتی ئەگـــە تـــۆم لا بی چ ئاســـانە مـــەڕۆ

بـــواری کـــۆچبـــاره کـــە نـــادا جەغـــەتووی فرمێـــسکم
دەس بـــە داوێـــنی نـــزا بـــیری هەراســـانە مـــەڕۆ

کۆچی لێ ناوه لـە گـوێی چـەم بـە خـەزان خێمـەیی گـوڵ
خورپـــە ســـەربەندی دڵـــی بولبـــولی حەیرانـــە مـــەڕۆ

هـــەر لـــە دەسکـــورتی دڵـــە تەنگەکـــەمان مەڕوانـــە
دوڕی فرمێـــسکی مـــە دێنـــێ ئـــەوی ســـامانە مـــەڕۆ

وەک بـــرایم جـــڵەوت ئـــەگرێ بـــە بۆرانـــەوە خـــەم
پـــەریخانـــت غـــەزەلی شـــێوه موکوریانـــە[1] مـــەڕۆ

بۆکان ـ ١٣٧٦/٨/١

---

[1] – مەبەست سەبکی موکوریانییە کە لە *وەفایی* و *ئەدەب*ەوە دەست پێدەکا و لە *مێدی*دا گەیشتۆتە تەشق و تایبەتمەندییەکانی سەبکی عێراقی لە فارسیدا هەیە.

ڕەخنە

ڕۆژی شین و شایی دەڕژێ سەیرە پێم ئەسرینی من
بێکەڵک بوو چاو هەتا ڕەخنەی دەگرت لە گرینی من

ڕۆح لە نیزیکی دەگێڕا شیوەنی لێکدابڕان
بەینی خۆت و خۆم عەزیزم جەستە بوو پەرژینی من

ژانی بێعیشقی گڕی بەردامە گوڵجاڕی ژیان
باڵی با بردی پەپوولەی ئارەزووی نەخشینی من

کوڵمەکانت دوا حەدیسی خوێنە شایستە ئەوین
بۆ پەیامی ئاڵی خوێن گرتی فەلەق ڕۆژینی من

نەزری ئیبراهیمی ڕێی بەیتەلحەرامێکە شێعر
کابەی ئاواتم دەڕووخێ بێبزەت شەرمینی من

خەونی ئەگریجەت شەوێ ڕۆحی بە میوانی دەبرد
دڵ دەس و پێی لێ بزرکابوو لە سای شەمزینی من

قەوسی ئەبرۆتم بە نوێژی هەینی کەوتبووە خەیاڵ
هات لە شەققەی باڵ بدا میحراب لە بێحەجمینی من

ئاشکرا گەرچی بە خوێنی ئێمە تینوو بوو دەمت
چاوەکەت شاراوە ڕەشپۆشی دڵی بە برینی من

دێ کوڕژنی هەوری ناکامی لە سەر هەردی تەمەن
بەر برووسکەی شێعر ئەدا هەستی جەخارئاژینی[1] من

دڵ کەوی بۆرانی بێهێلانە بوو لەو بسکەدا
چارەنووسی تیغە یا تاکوو هەبێ قەسرینی[2] من

---

[1] – جاری، ئاو تێئاژین کردن

[2] – قەسران، مەحتەلی زۆر (هەر نەهاتی ماڵتە قەسرام.... قەسریم)

شەوێن

شــوانی شــەماڵ رانی هــەور لــە بــستۆ شــەوێن ئــەکا
ســروە بــە ئەگریجــە روومــەتی گــوڵ باوەشــێن ئــەکا

دەروێـــــشەکەی زەوی بـــــە دەفـــــەوە کۆلکەزێڕینـــــە
رۆحـــی هـــەتاو بـــە جەزبـــەوە بـــێسەروشـــوێن ئـــەکا

دەســـتی برووســـکە لـــە خەزێنـــەی تـــەژی خونـــاوەدا
شـــێعری چیـــا لـــە پـــەڕی هـــەردا گەوهـــەر پـــژێن ئـــەکا

سەرخۆشـــی بـــۆنی کـــەزێی گەزیزەیـــە هەســـتی شـــەماڵ
لێـــوی گـــۆڕەی تـــەڕی ئـــارەقی ســـۆفیبـــەزێن ئـــەکا

بولبول کە لە سەر شەقامی شنە رێـــی بـــە خونچـــە گـــرت
ترســـــی جنێـــــوی دڕووی نییـــــە داوای بەڵـــــێن ئـــــەکا

فـــەرهادکوژی چلـــە داخـــی دڵـــی بـــە کـــێ نەڕشـــت؟
جـــەرگی رەشـــی چیـــا چـــاوی چۆمـــاو خـــوڕێن ئـــەکا

تـــاپۆی شـــەهیدە گوڵاڵـــە لـــە ســـەر زەیـــنی نیـــشتمان
ئـــاهی تـــەمێکی هـــەتاییـــە کێـــو مـــل بـــەکوێن ئـــەکا

شێعری تەڕی بـــۆران بـــا نـــەژی ئێـــستا بـــە پووشـــویەک
ئـــەو رۆژە دێ کـــە هـــەر تاکەیـــەکی نرخـــی خـــوێن ئـــەکا

بۆکان ـ ١٣٧٦/١٢/٩

عیشقێکی چیایی دەمرێ...

شینی گوڵەباخەکانی سروە

شـــەو خـــەو ئەشـــکێتە چـــەمی هەســـت و بـــەرایی دەمـــرێ
مانـــگ لـــە ســـەرخۆ چـــووە، تیـــشکێکی خـــوایی دەمـــرێ

گەنجی فرمێـــسکی لـــە دوو رۆچـــوو بـــە هـــەردی کەســـەرا
لـــــەم هەژارخانەیـــــە، «ئاغـــــایی» هـــــەتایی دەمـــــرێ

کێلەشین خـــۆی لـــە خـــم ئـــەگرێت و شـــنۆ جـــەرگی هـــەژا
هەرەســـــی لووتکەیـــــە عیـــــشقێکی چیـــــایی دەمـــــرێ

گـــــۆلی ورمێیـــــە کەحێلانـــــە ئـــــەحیلێنێ لـــــە ســـــۆت
شـــــەڕە نـــــاخێوی بـــــڕا ســـــواری لـــــە شـــــایی دەمـــــرێ

ســـنگی ئەســـتێرە مـــەکۆی خورپەیـــە لـــە کراســـی شـــەوا
هەڵـــــدەچۆقا بـــــە کـــــزەی ژانی جیـــــایی دەمـــــرێ

خۆشەویـــستانی ئـــەوین گـــشتی بـــە جێیـــان هێـــشتین
دڵ! ســـــەبووریت لەســـــتۆ نایـــــە برایـــــی دەمـــــرێ

نیـــشتمان! رۆیـــی بـــزەت بـــۆ بـــە قـــەرز وەربگـــرێ
تـــاکوو چـــاوت بـــسڕی خـــوێی لـــە بـــایی دەمـــرێ

ســـــروە داوێـــــنی لـــــە دەســـــتی حەپەســـــاوی‌دا بـــــوو
چەپکـــــە بۆنـــــێ رەوەکـــــی موشـــــکی خـــــەتایی دەمـــــرێ

بـــۆ چەمـــەرچۆپی جەلـــەی بەســـتەوە دونـــدی کـــەژەکان
کاکەشـــان بـــوومی عـــەزای «قـــازی»یـــە دوایـــی دەمـــرێ

وشـــەکانی خـــەتی خـــوێنین لـــە ئـــەوینێک ئـــەدوان
ویـــستی «مەنـــسوور»ە لەگـــەڵ دڵ بـــە تـــەبایی دەمـــرێ

شـــیوەنێک بـــاڵ و پـــەڕی هـــێمنی هەڵـــدەپڕووزاند
شـــەوی بۆرانـــە چـــرای بـــیرە ســـپایی دەمـــرێ

١٣٧٦/١٢/٣

نادرێ

زمـــانی ئەســـرینم شـــکا شـــەرحی خـــەمی پـــێ نـــادرێ
بـــاوەڕی هەســـــتم پەشـــۆکاوە نـــەمی پـــێ نـــادرێ

ئـــاگری کۆچـــت بڵێـــسەی دێ لـــە ســـەر لووتکـــەی دڵـــم
کـــام چیـــا بـــەرزی نـــەدیوە خـــوا تـــەمی پـــێ نـــادرێ

هـــەوری هـــەرچی ســـۆزە شـــێعرێکم بـــە فرمێـــسکی بکـــات
تـــازە دڵخۆشـــی دەروونی خەســـــتەمی پـــێ نـــادرێ

خورپـــە گرتوویـــە دڵـــی ئەســـتێرە لـــە کراســـی شـــەوا
مانـــگ شـــەریکی خەمتـــە نرخێکـــی کـــەمی پـــێ نـــادرێ

جەرگی باوکم دی لە ڕێـی فرمێـسکەوە بارگـەی دەبەسـت
چـون ســەبووری کۆسـتی گـەورەی کاکـەمی پـێ نـادرێ

ئـــەقڵ ئەگـــەرچی پـــی وتم هـــەر هاتنـــێ چـــوونی هەیـــە
ئـــەو دڵـــە بـــڕوایی کۆســـتی ئەســـتەمی پـــێ نـــادرێ

کۆست بە شوێن کۆستا دەهات دیسان لە هۆزی پەڕپەڕۆک
گـــوڵبژێـــرن کـــوردەواری ماتـــەمی پـــێ نـــادرێ

«ڕۆح لـــە نیزیکـــی دەگێـــڕای شـــیوەنی لێـــکدابـــڕان»
کـــۆچی خـــۆمم دیـــت و خۆڵـــی جەســـتەمی پـــێ نـــادرێ

تووڕەیـــە بـــۆران کـــە نازانـــێ لەبـــەر چـــی هـــات و چـــوو
لووتکـــە رامـــانی جگـــە بـــەفرە خـــەمی پـــێ نـــادرێ

١٣٧٦/١٠/٢٣

بەیان بەردان

کۆچی سووری ئارەزوو سوار ئەسـپە شـێی گریانـە بـوو
ڕۆنـــدکم بــۆ زەیڕەوشـــانی بەژنەکـــەی هەرزانـــە بـــوو

بـــیر بـــەرەو مـــانگی مـــونیری روو شـــەوارە کەوتـــە ڕێ
بـــسکەکەت کێـــشایە تـــاریکی و خـــدەی کوردانـــە بـــوو

روومەتـــە ســـاکارەکەت فەرهـــەنگی خاڵـــە بـــۆ خـــەیاڵ
تـــا موتـــاڵای جوانپەرەســـتیم کـــردووە تاقانـــە بـــوو

سوێندی گەرومم خواردبـوو ئـاوڕ لـە ڕەشخاڵـی نـەدمم
دەســـتەڵاتم کـــوا لەســـەر بیلبیلەکـــەی دڵتانـــە بـــوو

چاو لەســەر بەرماڵــی فرمێــسک دەبــا ســوژدەی ئــەوین
ســۆفی مێحــرابی برۆکــەت ئیــشی ئــەو فەڕزانــە بــوو

جـــایزەی نوبێـــل بـــە شـــێعری شـــاعیرانی تـــر بـــدەن
مـــن خـــەڵاتی بـــێنیـــازی عیـــشقی تـــۆم شـــێعرانە بـــوو

هەرکەسێ بە شتێکەوە شایی بە خۆی هات، مـن بـە خـەم
شـا! تـەمومـژ هـەر خـەڵاتی ئـەو چیـا بەرزانـە بـوو!

چاوەکـــانی تـــۆ نـــە بـــیرەی عەڕشـــە لـــەو بۆکانـــەدا
هەر لە ژوور سەرمە لـە کوێـوە ئاسمـان پەیـدا نـەبو؟!

موعجیزەی ئەنگوسـتی پێغەمبـەر پیـشانی خەڵـک ئـەدا
تایە بـسک وا لەسـەر ئـەو مـانگی هەنیـە جوانـە بـوو!

شەو گزنگی پەنجەکەت مەقنـەی لەسـەر سـینگ لادەبـرد
چەندە بۆران چاو لـە ڕێگـەی ئـەو بـەیان بەردانـە بـوو

ناڵەشکێنە ١٣٧٧/٢/٢٢

برۆم

لێمگەڕێن بەم شەوە لەم شارە بە شاراوە بڕۆم
سەری خۆم هەڵگرم و لەم کوونە ئاژاوە بڕۆم

ئێمە هەر شاربەدەری خێڵی دهۆ بووین وەتی هەین
چارەنووسی منە با لێدەم و لەم ناوە بڕۆم

بەردەبارانی رکە[1] ئاوێنەکان ئەشکێنێ
دڵ گزەی دیوە، لە خۆڕاوە نە ئێشاوە بڕۆم

عاسمان لێرە بە رۆژ خۆی لە خم ئەگرێت و شەویش
مانگ بە رەشپۆشی دەبینم لە ئەوی لاوە بڕۆم

تاکوو دوێنێ بوو دەپاڕامەوە لێت گیانە مەڕۆ
سۆزی دڵتەنگی لەبەر عیشقم ئەپاڕاوە بڕۆم

سەردەمێک تووشی پشیلەش کە دەبووم رێزم ئەگرت
سەر و رووی جامی ژیانم هەموو رووشاوە بڕۆم

بڕێ زانین وەکوو هەنگوینە لەناو پێستی سەگا
دەستی هەستی بە فریوێکیەوە گلاوە بڕۆم

---

[1] – رەقابەت

فاسـقی خەمـسەیە بەرماڵـی لەسـەر ئـاو ئەگـەڕێ
ئـاوری سـووچی لـەمێژی مەیـە نـەکوژاوە بـڕۆم

ئـەوی هەسـتت بیـەوێ ئـاوەزت ئـەیبوغزێنێ
تـازە لـەو هـەردە زمـان مـەیلی دڵـی نـاوە بـڕۆم

ئاسمـان دوور و زەوی سـەختە خـوا هانایـەک
تـەنگی ڕێگـا ئـەتۆ بیکێـشە منـیش واوە بـڕۆم

ئاسـۆ جـاڕز بـووە هێنـد شـایەدی بـۆ کـازێوە دا
شەونمیش ئـارەقی شـەرمێکە لـە ڕووی گیـاوە بـڕۆم

گـڕی بـێڕێـزی پـشووی وشـتری نـا دۆژەهـەوە
وا مهـار لێـرە بـە کورتانـەوە بەسـراوە بـڕۆم

پێـرێ پیلانـێ لـە نـاو بـاخی بەهەشـت راوی دەنـام
وێڵی سەربەستی لـە هـیچ شـوێنێ نەگرسـاوە بـڕۆم

پیـاوەتی شـرت و گـومی هێرشـی بۆرانـە ورەی
ڕۆژی روونـاک مـن ئەبینیتـەوە بـە چـراوە! بـڕۆم

بناو ـ ١٣٧٧/٦/٤

دیمانە[1]

عەڕشــی شــین ئەمڕۆکــە چاویــت دیتــوە مەیــشارەوە
نامــــە! پێتـــە شـــۆقی دیمانــــەی لــــە پیرانـــشارەوە

کــەس‌نەزانــە چەنــدی پرســیومە نیــشانەی ماڵــەکەی
مانـــدووە رۆحـــم بـــەڕێی نـــامۆیی بــێ باشـــارەوە[2]

چاوەکانی تۆ بــە دوو پــشت دەچنــەوە ســەر عاسمــان
شــێعرێ پێمـــی وت بـــە ئیلـــهامی کـــزەی ئـــاوارەوە

دڵ کە دەرویێــشانە ســەرچۆپی لەســەر ئــاگر ئــەگرت
ئای دەفەی خــۆرم شــەهید بــینی بــە دەس ئێــوارەوە!

ڕەوتی سەروی بەژنەکەت بۆ شێعری مــن نابــێ کــەوی
چــومی فرمێــسکم شــەپۆلی بــۆ ئــەنارد لــە بــوارەوە

دەردی عیشقم بــردە هــەر کــۆڕێ خەڵــک پــێم‌پێکــەنی
تـــەنزە چیرۆکـــی ژیـــانم بـــەو هـــەموو ئـــازارەوە

خانــەخوێی مــانگی مــونیرم ئێــستە خــاکی خانەیــە
بــا بەســەر خۆیــا بکــا بۆرانــە شــێت لــە بنــارەوە

بۆکان ـ ١٣٧٧/٦/٢

[1] – چاوپێکەوتن، ملآحبه [دیمانەت بەخێر!]

[2] – چاو/ باشاری نایە: چاری نایە.

لێژ

ڕووت چرادێـــری شـــەوە دونـــدی ئـــەوین لێـــژی مەیـــە
ڕازی کەزیـــەت لەســـەر ئـــەو ســـاوە پـــەلاوێژی مەیـــە

دەس لە ئەستۆی شەوی مەش کەی چ دەبێ مانگی مونیر؟!
کاکەشـــان چـــاوی پڕئەســـرینی گـــەلاوێژی مەیـــە

لای خـــەزان زەردەی ئـــەتۆی ســـەوزە بەهارســـتانە
خاکـــەلێوەش دەمـــی بـــێتـــۆیی گـــەلاڕێژی مەیـــە

ئاسمـــانی جەغـــەتووی شـــیوەنی شـــێعرە چـــاوت
تەمـــەنێک شـــایەدی بارانـــە نـــزای نـــوێژی مەیـــە

لـــێگـــەڕێ بـــا تـــەرە بـــێ ئـــەو دڵـــە وەک باوئـــادەم
خاڵـــی تـــۆی بـــینی وتی مـــەحرەمی ڕاوێـــژی مەیـــە

ڕۆژێ هـــەر دێ کـــە لـــە خۆڵـــم وەرئـــەدا غـــاری زەوی
خـــەمی پـــێ نـــاوێ گریمـــان ســـەرێ گـــوێرێژی مەیـــە

کودتـــای تیـــا نییـــە پێتـــەختی هەژارەخانەکـــەمان
تـــا فەلـــەک ڕۆژێ لـــە خـــۆی دەرئـــەچێ لاپێـــژی مەیـــە[1]

ســـۆزی بـــۆران و ســـڕی هـــەنگ بـــە وتـــن هەڵـــنایە
ســـەری ســـووڕماوی ســـتێران لـــە حـــەوا گێـــژی مەیـــە

١٣٧٧/٧/٧

---

[1] - سەعدی فەرموویەتی: ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند.

شەقڵ

شەقڵی گۆنای مـــانگی دەشـکان مـــاچی گــەرمی نیوەشــەو
ئـــاورپێکم دی لــــە رووی کاڵـــێ لــــە مانــگ نەیـدیوە شــەو

ئـــاگری هـــاواری مەگـــەر نـــەچووە جەســـتەی کاکەشـــان
تـــا بـــەیان بـــۆ وا لـەگـــەڵ ئەســـتێرەدا لـــەرزیوە شـــەو؟!

عاسمان ساقی بـــوو، ئاســۆ جـــامی مـــانگی هەڵدەداشــت
کراســـی ئاودامـــانی کردبـــووە بـــەری لــــە زریـــوە شـــەو

خـــوو بـــە دیلـــی بگـــرێ هـــەرچی، راچـــەنینی ئەســـتەمە
بـــۆ پـــەیامێ رۆحـــی بـــوو ئەســـتێرەکان گەچـڵیوە شـــەو

بـــا بـــە لای چەپکەگـــەزیزەی بـــسکەکەتدا تێپـــەڕی
ئەی لە کوێی بوو ئەو هەموو بۆنەی لە تۆ نەدزیوە شەو؟!

تـــا ئەوینـــداری و هــــەژاری رۆژی روونم رەش دەکـــا
کاکەشـــانی کۆشـــی یـــادێکی خەزێنـــەی زیوەشـــەو

چـــی گـــەلی ئـــاوازی خنکـــاوە لـــە زەریـــای ســـامی رۆژ
مەستی ئازادی ئەوا کۆنـسێرت ئـــەدەن بـــە قریـــوە شــەو

بانگی رۆمی بیست لەسەرخۆ چوو بـــەیان مـــانگی مـــونیر
کەزیەکەت ئەسرینی بـــۆرانی لـــە چـــی نەســـڕیوە شـــەو؟!

١٣٧٧/٨/٢٨

مونیرە

هەر لەسەر چۆپی ئەوین لێمبوو بە شیوەن داوەتم
خەڵتەخۆری جامی کسپەی ئەو بەڵێنە شکاوەتم

قەت نەبوو لەو ساوە تۆم ناسیوە دڵ ئاسوودە بێ
خۆ بە قەهر و مێهری تۆ گیانە هەر ئەم تاساوەتم

تۆ بەهاری و ئەرخەوان سووره چەمی فرمێسکی من
تا بە گۆلی خۆی دەگەم پووشی بەر ئەو لافاوەتم

بسکی خاو سەبرێ لەسەر هەنیەت رژا سەر عەرشی چاو
ئەی مونیرە مەحوی ئەو رووی مانگی هەورە و ساوەتم

سێبەری ئاواتی کوشتم داری شێعری بەژنەکەت
دڵ شەهیدی سەرچڵی ئەو ئاخرین هەنگاوەتم

هەر کەسێکم خۆش بوێ خێرا بەجێمدێڵێ دەڵێی
سووچی تۆ نەبووە کەوا بێبەش لە رووی ئەو تاوەتم

رۆژی روون خانەنشینی کەزیە خۆم لێ ون بووە
تای ژیان ئاڵۆزی دەس ئەو بسکە پڕش و بڵاوەتم

هەستی بۆران تا لە دووی ونبووی لە زەریای داوە دڵ
رۆح بە کۆڵ ئاخێکەوە راپێچی شەوگێژاوەتم

خەزەڵوەری ١٣٧٧

یادی بەخێر!

خــەونی لاویم بــەو شــەوی بــسکەی ســپارد یــادی بــەخێر
ئاهی خەرمانــەم بــەرەو رووی مــانگی نــارد یــادی بــەخێر

ئاسمـــانی چـــاوی تـــۆ تەقـــڵەی بـــە ژیـــنم لـــێئـــەدا
دانەدانــــەی خاڵەکانیــــشم بــــژارد یــــادی بــــەخێر

دەس لە مل کەڵوێ[1] ســنووری جــێدەهێــشت ئەســرینی مــن
لەو هــەموو خوڵــک و بەڵــێنە خــۆت بــوارد یــادی بــەخێر

دێتــە بــیرت پــێم وتی لــە دوای خــوا تــۆم خــۆشدەوێ؟
نامەکانیــشم بــە رووت ســوێندی ئــەخوارد یــادی بــەخێر

تـــا نـــەچرپێ رازی دیمانـــەت بـــە گـــوێی نامـــەحرەما
هەر لە دوو تــوێی خانــەی ئیهــامم دەشــارد یــادی بــەخێر

باخـــەوان لاقـــی مـــەلی دەشــکان و گــوڵخونچــەش دڵـــی
ئــەو خەســارانەی دەســی کــەس نــەیبژارد یــادی بــەخێر

جــەزر و مــەددی شــیوەنم تۆفــانی رووی مــانگی مــونیر
رێی مەترسی بوو شــەویش تاریــک و ســارد یــادی بــەخێر

تـــاری دڵ هێـــشتا چریکـــەی ئـــاگراوی زەخمەکـــەت
بــۆ هــەوای ســازێ تــر ئــەمنت هەڵپەســارد یــادی بــەخێر

رۆژێ بــــۆرانی ئەوینــــدارت بــــە ناڵەشــــکێنەوە
چاو لــە رێــی گیــانی بــە تــۆزی رێ ســپارد یــادی بــەخێر

لەو هەموو گوڵــچەپکە شــێعرەی ســروە نــاردی بــۆ بــەیان
باســی خونچــەی لێــوی ئاڵــی هەڵــبژارد یــادی بــەخێر

١٣ی خەزەڵوەری ١٣٧٧ ـ بۆکان

---

[1] – چۆمێکی سەر سنوورە.

کۆچی بێوادە

چلە بیدادییە لەم مەڵبەندە
هەڕەشەی شەختەیە تۆف و بەندە

تا خەزان دێتەوە هەر زستانە
خەم بەهاری دزی لەم کوێستانە

تەم بەری گرتووە سۆمایی هەتاو
دەشتە بێناز و چیا پشتی چەماو

هێند لە مێژەکە زەمان کەوت لە زەوی
کوانوو بێپۆلوو وەجاغکوێرەوەوی

داخ لەسەر داخ و تەم ئاوێتەیی خەم
ژان هەتا ناخ و نەم ئاوێنەیی چەم

شەوی کۆچەر خەمی لێمیوانە
ڕێگەچڕتر لە گەوەی کوێستانە

لەم هەژارخانەوە ڕۆیشتەدەرێ
گەشتی پێدەشتی سەری کەوتەسەرێ

ئەسپی سەرکێشی شنەی بۆزینە
جێی لەسەر عەرشی بەرین دابینە

مانگ جڵەوکێشیە بۆ ئەوبەری پاک
کاکەشان ڕایەخی ئەم گەوهەری تاک

«گەشن ئەستێرە چ بەرزن چ نەوین»
هەموو پێت وایە ئەوینداری «ئەوی»ن

دێ بەرەو رووی لووزەوی ئەستێرە
کۆڕی هاوڕازی وەکۆوەن لێرە

لەم ستێرانە یەکێکیان وایە
گرشەکەی چاوی لە بەر هەڵنایە

دڵی کەیل و پڕی تاسە و بریا
زوورەزوور پێکەنی قاقا گریا

گریە بۆ حاڵی ئەوانەی لە زەوین
گیان ئەبەخشن بە بزەی لێوی ئەوین

«پێکەنین بۆیەکە پەرژینی بەزی
پی نەوەستا پەری هەر دێو ئەبەزی»

«جاڕەوی مژ لەبەر ئەو پیوارە
گەش و روون بوونەوە بەو دیدارە»

دەسلەمل بوونە یەکێکە لەشیان
لە چ نەدوا تکە ئەشکی گەشیان

چەندە بێواده بوو ئەو کۆچە هەژار
ها لە رێدایە شنەی تازە بەهار

وەگەڕێنە سەری کۆچ شۆڕەسوار
بێنە مزگێنی نزیکە ئەوێ جار

ماچی کەم خاکی دەرت بەو قەستە
پێتبڵێم مۆژدە بێ دەیسا هەستە

١٣٦٩/٢/١٥

پاییز

پایزە، دار گەڵێ داڕووتاوە
لێرەوار مەشخەڵە کوانێ کاوە

پەتی باهۆزە پشووی کەژ دەچنێ
باخ چەمەر چۆپی دەکا و خۆی ئەڕنێ

پەلەوەر تار بووە لەو سارایە
هەڕەشەی داو ئەتەنێ ئەو بایە

تاکوو دی ڕەنگی پەژارەی بێستان
جۆگە نەغمەی لە گەروودا وەستان

بڕکە دڵ مردووە سەرما بردوو
شەختە لیداوە بەری بابردوو

دوێشەوێ بولبول ئەڵێی گریاوە
چیمەن ئەسرینی لەسەر جێماوە!

شۆخی چیمەن بە تەمەن منداڵە
بە کچی پیر بووە ژینی تاڵە

توێڵی عاسمان پڕی گنجی هەورە
جەورە ئیشی فەلەک هەر وەک دەورە

قامکی کێوی بەناو چاوەوەیە
خووی بەدی بەو تەمە شێواوەوەیە

خۆر لەناو گۆمی تەماوا نوقمە
زێوەری خەونی چیاکان زوقمە

با ئەگەر ئەگرێ لە قۆرغ سیلەی
دار لە سەرمان دێ تەقەی کاکیلەی

زەوی تالانی خەزانی زەردە
کۆنە هاوکارییە شەختەی جەردە

دیمەنی دەشت و چیا ئاڵۆزە
چاوی کانی پڕی خۆڵ و تۆزە

باخ بە بێ چەک چوو بە گژ ئەو بادا
شەڕی جانانە لەگەڵ بێدادا

«چۆمی زێڕینە»[1] بە گازی شەختە
شەڕەنا خێوی کراوە یەختە

ورەیەکی نییە بۆ رمبازی
بەری دا لێژ و قەدی هەورازی

ناو روان[2] چەقیە دەمی کردی لغاو
سروە گرتی جڵەوی قامیشی خاو

چۆم ئەنووزێنێ لەبەر خۆوە دەڵێ
کێیە دەتوانێ لە چنگ پیری هەڵێ؟

«ئەرخەوان سووری» بەهارم لەبەری
گوێ زەوی مۆغەرە پشتی ئەلەری

دیوتە چۆن کێوی «پلە و بەردە» سەری
رێز و تەعزیمی خەواندووم لەبەری؟

چیای «قلیجقایە»[3] کە وەک شیری زەوی
تووڕە راساوەتەوە روو لە جەوی

1 – چۆمی «جەغەتوو» لەسەر نەخشە ناوی «زێڕینە»یە.
2 – بەژی ناو چۆم، وشکایی ناو ئاو.
3 – لەوبەر چۆمە گوایە مانای شمشێری بەرد ئەدا.

هێزی راماڵینی من زەندەقی برد
خۆی نەگرت رۆیی لە دوور مەنزڵی کرد

«شایی مەردان»ێ کە لاوە دەیەوێ
سەر لە نێو سینگی حەوا هەڵبسوێ

لە گوێن پیرێ کەنەفتی لەرزۆک
لرفەلرفم لەشی دێنا شەک و شۆک

خەوی بەستێن کە دەبینی قورسە
ئێستەکەش جەرگی شەقاری ترسە

لە دەسم داوە شکۆ و بێوازم
سیخە سیخی لم و زیخ هاوڕازم

چۆم لەبەر خۆیەوە دەردی دڵ ئەکا
بە گژەی باوە بەڕەی هەور ئەتەکا

جەغەتوو نوقمی خەوی زستانە
کڕی هەستانییە لەم کوێستانە

تابڵۆی پایزی زەردەپەڕێ دێ
چەندە هاڕمۆنی پەژارەی لێ دێ!

ساروقامیش ـ ١٣٦٨/٨/١٥

پێشکەش بە چریکەی بەرزی بازەکەی ئاسمانی ناڵەشکێنە!

گریان

تا تۆم ناسیوە ژینم گریانە
شەمزین بە ئەوین ئەم دڵ و گیانە

دەبا تێر بگریم بۆ نامرادیم
گریان ئەی هاوڕێی کاتی ناشادیم

هەر دەنکی فرمێسک کە دەڕژێ لە چاو
فێنکی دەخاتە دڵی هەڵقرچاو

ئەسرین مەرهەمە بۆ دەردی کاریم
گریان ئەشکێنێت ژانی خەمباریم

ئەی گریان گریان گریانە مەیلم
دڵ کەیلم وەتی بێ مەیلە لەیلم

کوڵی سنگەکەم هەوری بارینە
هەتا تێر نەگریم بەرنادا سینە

گەردوون بە گریان دادەڕژێنێ کوڵ
تا هەور نەگری پێناکەنێ گوڵ

بگری بەو خەمەی لەدڵتا جەمە
چیا تا نەگری هەر سەربە تەمە

هەرکەس لەگەڵتا جارێکی بگری
لە بیری ناکەی تا رۆژێ دەمری

زمانی ئەسرین هێندە پاراوە
بێ دەنگ درکاندی رازی شاراوە

١٣٦٧/١٠/١٠

بە رۆژ

تــــۆ بــــڵێی خــــۆری نیگــــای گــــەرمی چ دڵــــسووتاویێ
دای گزنگــــی لەســــەر ئــــەو روومــــەتی بــــەفرەی تــــاویێ
کە رەشــانگێ لــەوێ پەیــدا بــوو لــە گــوێن خاڵــێکی رەش
ئێــستەکەش چەشــنی بــە رۆژ دەگــرێ نیگــای هــەر چــاویێ

ساروقامیش ـ ١٣٦٨/١٠/٢

نــــــسێی ســــــەرگۆمە برژانگــــــی مــــــونیرە
رنــــــووی کوێــــــستانە لاجــــــانگی مــــــونیرە
حەدیــــــسی تاریــــــک و روونی ژیانــــــە
تریفــــــەی روومــــــەتی مــــــانگی مــــــونیرە

هەناســــە تــــا هــــەبێ تاســــە رەوایــــە
شــــەوی مــــەش رۆژی روونــــاکی لــــە دوایــــە
بــــزەی لێــــوی گوڵــــی و فرمێــــسکەکانم
ئــــەزانم گــــشت بــــە دەس تۆیــــە خوایــــە

ئیتر هیچ[1]

ئێمــــەین و شــــەوی تــــار و خــــەمی یــــار، ئیتــــر هــــیچ
ســــەبری کــــەم و بــــێتاقــــەتی یــــەکجار، ئیتــــر هــــیچ

بینووســــنەوە تاقــــە لەســــەر کێلــــی مــــەزارم
بۆبــــێ بەشــــی دیداریــــە هــــاوار، ئیتــــر هــــیچ

---

[1] – لە فارسییەوە کراوەتە کوردی.

بەلگەیەک

دلڕفێنی
تیشکی شەمم
بە شەودا پێگرینگ نیە.
چوانکە جوانی
بە چارشێوی تاریکایی
داپۆشراوە و
ئەم هی بێڕەقیبە
تۆ تەماشا دلدارەکەم
چەندە جوانە
کە دێتە دەر ئێوارانە
هەتاو عاسمانی بەرینی پێتەنگ ئەبێت
هەلپەیەتی هەرچی زووتر
خۆی بەرەو بناری ئەو دیو بگەیەنێت!

١٣٦٧/٤/٢٨

ئێش و نۆش

دوای کێشەی دوێنێ
پەژیوانم دیت
ئەورۆکەش دیسان چاوە مەستەکەی
ئاشکرا شەوقی ئاشتی پێوە بوو
لاتیلی کەوی و کەیلی هەستەکەی
بەڵام نا ئیدی
متمانە ناکەم بەو شەڕفرۆشە
چون باش دەزانم:
بە ئێشەئێشی دوای هەرچی نۆشە

١٣٧٠/١١/١٧

کراس زەردیٚ[1]

پاییزە
ساڵ نیوە بووە
دارستان کیژیٚ تەرپۆشە
دەڵێی ئەمیش
کراس زەردێی تایەر تۆفیقی بیستووە!

١٣٦٨/٨/١٥

[1] – لە مامۆستا تایەر تۆفیق پرسی گۆرانیەکانت چ شوێنێکی لەسەر خەڵک دائەنا؟ لە وەڵامدا گوتی: لە بیرمە کە کراس زەردێی من بڵاو بۆوە، کیژەکانیەکجیٚ کراسەکانیان کردە زەرد.

خەمێک لە چوار وەرزدا

بەیانیەکی کەسکی بەهار
گوێم لێبوو کە
مەلێکی دونیا گەڕیدە
ئەیوت بە کانی بەربنار
: «ئەمن گەلێ وڵاتانم پشکنیوە ـ
پتر ساڵیان
چوار وەرزەکەی وەکوو یەکە و
ساڵم چەشنی ساڵی کوردستان کەم دیوە»
زنەی کانی سرتاندی بە گوێی لێواردا و
ئەمیش بیستی ـ
خەمێک دڵی نیشتمانی چوار قاش کردووم
بۆ بەهاری گێڕایەوە بەهار گریا
لە فرمێسکی هەزار سەریان هەڵدا چەم و زەریا
کە خەمەکەی بە هاوین گوت
دەروونی گەرم داگرسا
گەرمێکی وا ئاگری داغ لێدەترسا
پاییز بیستی دایڕنی روومەتی زەردی
لە تاو ئەو خەمە بوو زستان
سەری سپی کرد، کێو و کەژ، دار و بەردی

٢٢ی رەمەزان، ٢٩ خاکەلێوەی ١٣٦٩

بێگلەیی

ئاسكۆڵەكە
ناتوانم شێعرت بۆ بڵێم
لەخۆڕا گلەیی مەكە
خۆ لە بیرتە
چەندت لەبەر پاڕامەوە
جزیا بەسە دەس‌هەڵگرە لە ئازارم
با جەورت لە شێعرا نەبێتە شەختەی لاسارم
كەچی نەبوو بە رەندیەوە پێكەنیت و پێت گوتم چەندە
كاڵی!
تۆ شاعیری جەورت ئەدەم
تا بە شێعرت گوێی زەمان بزرنگێتەوە وا بناڵی
مخابن بەڵام نەتزانی!
سەوزە بەستەی دڵی شاعیر، هێند ناسكە
شادیش زۆر بێ دەیڕاكێنێ
جەهەندەمی رەشو سووتێنەری جەفا
نەخوازەڵا ئیتر چی بە رۆژ ناهێنێ؟!

ساروقامیش ـ ١٣٦٩/٤/١[1]

---

[1] – ئیلهامی ئەم شێعرە هی «فەریدوونی موشیری» شاعیری ناسراوی فارسە.

پێشکەش بە تابلۆی «خانی لەپ زێڕین» کاری هونەرمەند محەمەد ڕۆستەمزادە.

پەند

منداڵەکان
بێفڕ و فیل و ئاواڵەکان
پیرێژنە سەر ئاسنینەکەی مێژوو
لە شەوگارێکی تەژەی ئەنگوستەچاوا
حەکایەتی ئەگێڕاوە
بۆ منداڵانی نەنوستوو

هەبوو نەبوو
لەژێر ئاسمانێکی شینا، لەپاڵ ڕەوەزێکی سوورا
نزیک نزیک، نەک لە دوورا
شێرێک ئەژیا، تا لەسەری دانێی پیاو بوو
پشت و پەنای هەرچی دەعبای لێقەوماو بوو
ڕوو بە نەیار گوڕی و چڕی
ئای کۆنە ڕاوچی هەڵبڕی و
ڕووبەڕوو کەس پێ نەوێرا
کەچی ئاخری
بە جاڵە بەردی گزەیەک
لە پشتەوەڕا هەڵدێرا!

١٣٦٩/١٢/٢٣

پێشوازی لە شێعرێکی خوالێخوشبوو
خوشکە «ژیلا حوسەینی»یە

جە زبە ی یادێک

یادێک وتی
دڵ نامرێ
من دڵ هەزار جاری کوشتووم
ناخی خەڵکی تازیەبار بوو
لەو فرمێسکانەی پی رشتووم
ئاخ چەندێکی بە شوێن هیچ وتراوکەدا[١] ماندوو کردم
ئێستا لوێچێ تاسەی تێکڕماوی وردم
کەچی هێشتا دەس لە لاشەی ساردەوە بووم
هەڵناگرێ
دیسانەوە رووی لێناوم
وەک دەروێشی جەزبەگرتوو
بۆ سەرچۆپی، لەگەڵ بڵێسە ئاگرێ!

١٣٧٠/٥/٧

---

[1] – تراویلکە؛ سراب

لە قاودان

هۆ هەوری رەش!
ئەشکی تیمساح رشتن بەسە
خۆر بە زیندوویی دەنێژی و
فرمێسکیشی
بۆ دەڕێژی
بە دەلەسە؟!

ساروقامیش ـ ١٣٦٨/٧/٤

پێشکەش بە پەڕەمووچی کاک محەمەد رۆستەمزادە

بوومێکی پایزی

فرچەی خەزان
گەر ئەمجارە
لە خولیای کۆچت هەڵگرێ
هارمۆنی و رەنگی پەژارە
گوڵم رەنگە ئەوسا بڵێم
دڵم بوومی ئێوارەکەی
دڵتەنگی پایزە هەوارە!

١٣٧١/٦/٦

یاد

یادی بەخێر
ئەو دەمەی کە تازەلاو بووم
باخچەی هاوسێ ماڵەکەمان
نەمامە گەشێ قژکاڵی بە نازەوە لێروابوو
بە رۆح شەیدای کێشکچیەتی باڵای بووم
شەو بە خەونی بەرگرتنی
بۆ میوانی بەهەشت ئەچووم
هەتا بە ئێوارەکەکی وەیشوومە لێدراوی پایز
باخەوانی نامۆی دڵڕەق
نەمامەکەی بە پەلکە راکێشا بەرەو
باخی بەردەڵان و تەقتەق
ئێستا لە کوێستانی تەمەن کرێوەیە
مەلی لاویم کەسیرە بۆ گەرمێنی بێگەڕانەوە بەرێوەیە
رەشەبای نەهاتیش هەرچەند
زۆر شەنگەداری هیوامی لە ریشەوە دەرکێشاوە
کەچی بۆ هیچیان ئەوەندەی
ئەو نەمامەی بە تالان چوو
دڵ بە دەم کزەی سەختەوە نەئێشاوە
ئێستاش برووسکەی یا دەکەی
هانای ئەسرینی لێشاوە!

١٣٧٢/٧/٢٧

سوێند

سوێندم پێمەخۆ فریشتە
خەرمان کەزیە زێڕینەکەت
دەستەخوشکی «ئاورکەدە»کەی زەڕدەشتە
نە شەجەرەنامەم لایە و
نە لە مێژووشم بیستووە
ئەی نەتدیوە
چۆن لە سایەی ئەو بڵێسەی نەورۆزانە
پێت بەخشیوە
موغئاسایی رۆحی شێعرم کۆیلەی گڕە و
هەستم بە ئاگر نەخشیوە!

١٣٧٢/١٢/٥

ئیلهام

لەو رۆژەوە
بە پیلانێک
پەڕپەڕۆکی باخی بەهەشت
لە زێدە خۆشەویستەکەی ئاوارە بوو ـ
ـ رۆح بە قوڕی جەستەدا چوو! ـ
ئەو درامە دڵتەزێنەی «دوورە ئازیز»
هۆی سەبووری گوڵاڵەسوورەیە کەوا
بە شەوانی وەیشومە لێدراوی پایز
زللەی زریان تا بەیانی چاوەکانی زووڕاندەوە و
ژیانی بوو بە دیوانێک
لە هەزار غەزەلی گریان!

٧٣/٨/٢٧

هەڵەبجە لە دادگای موعجیزەدا

ئەو بوولێڵەی وا رەشەباکەی نەهاتی
بە نێزەی تیژی کاتەوە ئاڵای تاوانی ئەشەکان
رانەچەتەی لە هەموو هەستی ئینسانی بێبەشەکان
نەخشەی برینی خەێنەی بزەی ساوا و تالانی کاروانی
دڵیان بەرێوە برد
رۆحی نوێ بەهارەکەتیان لەسەر خاچی گێژەڵووکەیەک
ژاراوی
چوارمێخە کرد
لە کۆستی دایکە حەوادا
هەتاو تانەی خۆرگیران کەوتە سەرچاوی
فریشتەکان سەبووری باوە ئادەمیان نەدایەوە ـ
ـ بۆ هابیلێکی بە ناهەڵ کوژراوی
چاوی شینی عەرشی خواش، لەو سەرەوە پەشۆکاوی
هەر ئەوساتە پشووسوارە
کە دڵی کفنپۆش ئەکرد. کرێوە بەفری پەژارە
بەرماڵی خەمی مرۆڤیان بە شانەوە، مچورکی وەحی
دەیگرتن ـ
پێغەمبەرەکانی خوا

هەرکامەیان بە زمانی حاڵ
پەشێو لەگەڵ ئۆمەتەکەی خۆیا ئەدوا
ئیبراهیمی خەلیل فەرمووی: ئیسماعیلێکی دیکە بوو ـ
ـ بەرەو قوربانگە دەڕۆیی بە دەستوبرد
خوایە ئەی بە چەقۆی قەزا ئاوا تیژە
لە گەردەنی قوربانیەکەی نەزری بەیتولحەرامی کورد؟![1]
ئەییوب چەمی سەبری دایدەهات وشکایی
زمانی شکاوی ئەسرین پاڕایەوە:
ڕۆژەڕەشی ئەمجاریش نایە کۆتایی؟!
گۆچانەکەی مووسا هێندەی هەژدیهایەکی بێئامان
لە ئاستی سێحر عاسیە
ئەها! دیسان جادووگەران هەڵەسوونیان هێنایەوە وـ
ـ ئەم هەرێمە بست بە بستی
ڕەوەماری ژارە دووکەڵ، خونکاری کێو و شاخیە!
لە بڵێسەی ئەو ڕووداوە، ئاورگەکەی باوەگوڕگوڕ ـ
ـ دڵی زەردەشت پێغەمبەرە
بیری پاک و ـ

---

[1] – خوالێخۆشبوو «عەبدوڵڵا نیروومەند (ئاواڵ)» دەڵێ:
ئاواڵ حەرامی کردووە ماڵی خوا لە خۆی
تاکوو نەکا زیارەتی بەیتولحەرامی کورد!
١٣٢٢ هەتاوی

ـ وتەی تاک و
چاکی دەوێ لەم بەشەرە!
مەسیح لە خەمی دەرماندا
بە ئەستەم دەیکێشا پشوو
ئاخر لە پاش زامەکەی خۆی
بە تەنێ لە هێرۆشیما، برینێکی کەی وای دیبوو!
یا موحەممەد!
عەداڵەتە تاقانەکەت ـ
ـ بۆ کام پەسڵان
ئەوڕۆکانە
لەبەرچاوی میلیاردێ کەس موسوڵمانا
پێنج هەزار کۆتری سپییە ـ
بە رۆژێ دەرمان‌داو کراو
بە گڕکان و هەورە تریشقەی شیمیایی
گۆنای زێد، چاوی عاسمان و
قژی هێلانەیان سووتاو؟!

١٣٧٤/١٢/٢٥

پێشکەش بە «وێنە»ی کاک مارف ئاغایی

ئاوڕ

حەزرەتی نالی ـ
ـ لە دووری
حەبیبەکانی شارەزووری
بە حەنجەرەی سەید ئەسغەری
ئاگراوی غەزەلییەوە
بەشی هەموو غەریبەکان
هەتاکوو بەیان بەردانی شەوە تاریکەکەی غوربەت
ئەناڵێ بە درێژەی ساڵێ
حافزی مەزن لە هەر کوێ کە دڵێکی تەنگی بینی
دەس دەبا بۆ دیوانەکەی بە نیازی شێعرە فاڵێ
تازە وەک وان کەس بە تەنگی خەمی ئینسانەوە ناژی بۆ
هەتا هەتایە
کەچی منیش لە دوای ئەوەی کە دەشمردم
هەمیشە یادیان ئەکردم
ئەگەر بێتوو خەتێ وام دابهێنایە
غەزەلی حەماسەی جوانی ـ
ـ ئەم ئێوارەی ئاوڕی تۆی نیشتمانم لە چاپ دایە
حەیفێ «خەتە تەسویریە» کەی «فلاش» و «کامێرا»ی.
ئەورۆ
بۆ مەبەستم
سەدان قەڕنی کەش لە دوایە!

ئێوارەی ١٣٧٤/٦/١٤ ـ بەستێنی چۆمی جەغەتوو

پێشکەش بە تەنانەت منداڵی دیکتاتۆڕەکانیش!

گورگە شە وێ

منداڵەکان
لەگەڵ یەکتر ئاواڵەکان
گورگەشەوێ هەتا لاوبوو
بە درێژەی تەمەنی شەوگار
بێبەزەیی
خەریکی کەو کەوەڕاو بوو
فێری ئاوی بێلغاو بوو
هێندەی ساتێ حەو کوێستانی
ئەپشکنی بە تەقلەدەو
شوانی بە پێوە لە چیا ئەکردە خەو
دووگی ئەدڕی ملی ئەشکان بەخێرایی
کەچی دوایی
چیرۆکی گورگی ئاخرشەڕ
بەم، جۆرە هاتە کۆتایی:
کاتی پیری
بوو بە گاڵتەی، سەگەلی خوێڕی ئاوایی!

١٣٧٦/١١/٢١

بۆ خاسەکەوەکەی «شێرزاد»

کەویار

منداڵەکان! دڵپڕە دەسبەتاڵەکان!
لەناو مەلانی دونیادا
من تەنیا کەوم خۆشدەوێ
با وێنەشی بە ئاڵای هیچ کوێوە نەبێ
لەو ڕۆژەوە
گژەی نەهاتی هەڵیکرد
لە بەرزایی با پەڕ و باڵی هەڵۆی برد
لە داخ ڕێوی
شێر لە شار بە زەلیلی مرد
پشووی فێڵاوییەکەی پێشووش
کرایە پێخۆری تەڵە
لەو ساوە چاخی چەقەڵە
کەو ئەگەرچی هێزی نەبوو
ڕێزی نەبوو
قەت کوێستانی بۆ نەیاران چۆڵ نەکرد و
بە قاسپە و پرپشکەی خوێنی
بە گژ هەر ڕاوچییەکدا چوو!

۱۳۷۸/۲/۱۹

خنکان

دەمێکەیە
کەچی ئەڵێی هەر ئەمڕۆ بوو
بە مناڵی لەسەر بەستێنی جەغەتوو
مانووی دەسبەتاڵی راوبووم
هاودەمی پۆلەقاشەیەک
بێئۆقرەی مەلەی گۆلاو بووم
دایکم هەزار جار پێوتم:
«هەتاکوو خوار خۆی کەت ئەبا
جەغەتوو ئامانی نییە
رۆڵەی نەکەی توخنی کەوی!»
خۆم پاراست
هەتا گەورە بووم
کچی چاوشینی سەرسنوور!
نیگات شەپۆلی شینی نارد بەرز و نەوی
بە راست گەڕا
پێت وتبووم دایە ئەوی...!
بەستێنی جەغەتوو
سارووقامیش

٢٠ی گولانی ١٣٧٧